

Sprendimas netenka galios 2023-09-29:

Pasvalio rajono savivaldybės taryba, Sprendimas

Nr. [T1-262](#), 2023-09-27, paskelbta TAR 2023-09-28, i. k. 2023-18939

Dėl Pasvalio rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plano patvirtinimo

Suvestinė redakcija nuo 2020-05-28 iki 2023-09-28

Sprendimas paskelbtas: TAR 2014-12-03, i. k. 2014-18520

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

**DĖL PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO 2015-2020 METŲ
PLANO PATVIRTINIMO**

2014 m. lapkričio 27 d. Nr. T1-207

Pasvalys

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 31 punktu, 16 straipsnio 2 dalies 40 punktu, 18 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 25 straipsniu, 28 straipsnio 3 dalimi, Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 519 „Dėl valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano patvirtinimo“, Pasvalio savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a** :

1. Patvirtinti Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2015–2020 metų planą (pridedama).

2. Pripažinti netekusiu galios Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 26 d. sprendimą Nr. T1- 44 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“.

Savivaldybės meras

Gintautas Gegužinskas

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO 2015–2020 METŲ PLANAS

TURINYS

<u>1</u>	<u>Ivadas</u>	4
<u>2</u>	<u>Bendrieji duomenys apie Pasvalio rajono savivaldybę</u>	5
<u>3</u>	<u>Esamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos situacijos apžvalga</u>	7
3.1	<u>Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas</u>	7
3.2	<u>Pasvalio rajono savivaldybės 2007 – 2017 m. atliekų tvarkymo planas</u>	10
3.3	<u>Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas</u>	11
3.3.1	<u>Investicinių projektų įgyvendinimas</u>	11
3.3.2	<u>Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos</u>	13
3.3.3	<u>„Teršėjas moka“ principo įgyvendinimas</u>	14
3.4	<u>Komunalinių atliekų turėtojai, tvarkymo infrastruktūra</u>	15
3.5	<u>Komunalinių atliekų kiekiai</u>	19
3.5.1	<u>Mišrios komunalinės atliekos</u>	20
3.5.2	<u>Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymas</u>	21
3.5.3	<u>Žaliųjų atliekų tvarkymas</u>	22
3.5.4	<u>Specifinių atliekų tvarkymas</u>	22
3.6	<u>Senų sąvartynų uždarymas ir priežiūra po uždarymo</u>	23
3.7	<u>Visuomenės švietimas ir informavimas</u>	23
3.8	<u>Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos esamos situacijos apibendrinimas, stiprybių, silpnybių, grėsmių ir galimybių analizė</u>	24
<u>4</u>	<u>Komunalinių atliekų susidarymo prognozės 2015-2020 metams</u>	28
<u>5</u>	<u>Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir užduotys</u>	29
5.1	<u>Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai 2015-2020 metų laikotarpiu</u>	30
5.2	<u>Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir užduotys iki 2020 m.</u>	31
<u>6</u>	<u>Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas</u>	36
<u>7</u>	<u>Komunalinių atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje įvertinimas</u>	42
7.1	<u>Pasvalio rajono savivaldybės ir kitų organizacijų bendradarbiavimo vystymas</u>	42
7.2	<u>Antrinių žaliavų, pakuočių bei pakuočių atliekų tvarkymas</u>	42
7.3	<u>Biologiškai skaidžių, tame tarpe žaliųjų atliekų bei maisto atliekų, tvarkymas</u>	43

7.3.1	<u>Žaliųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimas iki 2020 metų</u>	45
7.3.2	<u>Maisto atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimas ir diegimas</u>	45
7.4	<u>Specifinių atliekų tvarkymas</u>	45
7.5	<u>Ekonominių instrumentų taikymas</u>	46
7.6	<u>Teisinių dokumentų atnaujinimas</u>	46
7.7	<u>Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo plėtra</u>	46
7.8	<u>Visuomenės informavimas</u>	47
8	<u>Plano įgyvendinimo poveikio įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas...</u>	48
9	<u>Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai</u>	50

1 ĮVADAS

Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2015–2020 m. plano tikslas - nustatyti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo priemonės, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius - ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims. Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2015–2020 metams planas parengtas siekiant atnaujinti Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2007–2017 m. planą, patvirtintą Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1-44 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“. Šis planas nustato Valstybiniame bei Panevėžio regioniniame atliekų tvarkymo planuose numatytų užduočių įgyvendinimui reikalingas priemones bei uždavinius ateinančiam 2015–2020 m. periodui.

Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2015–2020 metų planas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo ir Aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymo Nr. D1-1004 „Dėl Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams patvirtinimo“ (su visais pakeitimais) nuostatomis.

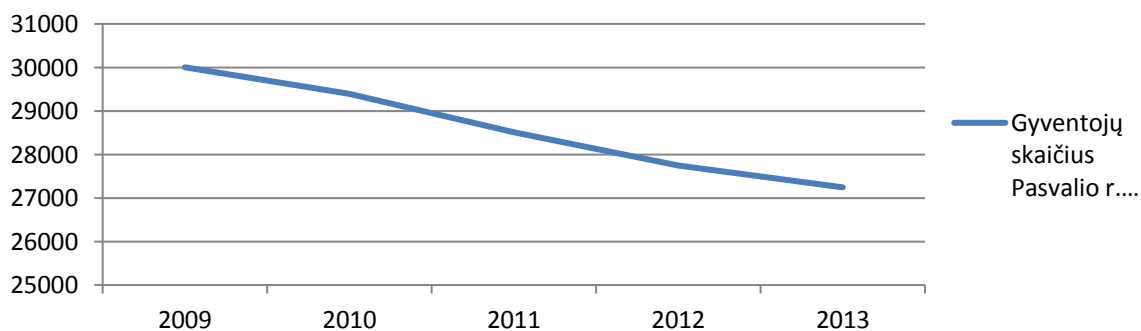
Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planą 2015-2020 m. sudaro:

- Esamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos situacijos apžvalga;
- Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir užduotys;
- Atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas;
- Komunalinių atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje įvertinimas;
- Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas;
- Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

Sprendimą dėl Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 m. patvirtinimo priima Pasvalio rajono savivaldybės taryba. Parengtam Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planui vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV). Visuomenės informavimo procedūros atliktos vadovaujantis Aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-455 „Dėl Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo aprašo patvirtinimo“ (su visais pakeitimais).

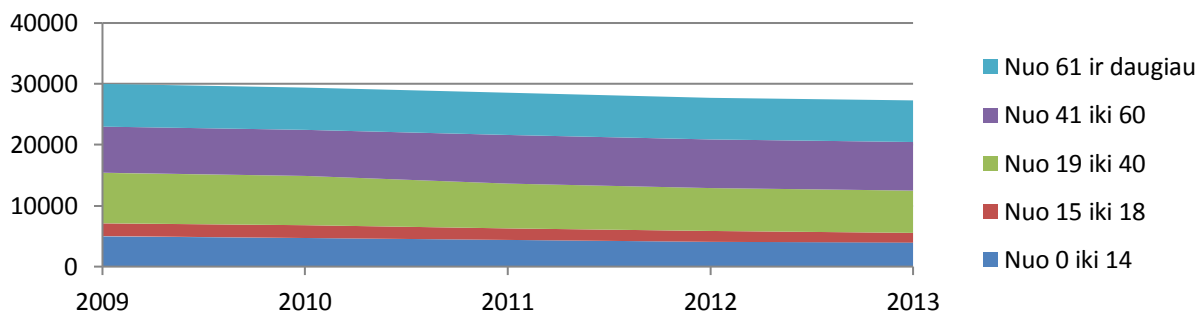
2 BENDRIEJI DUOMENYS APIE PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĘ

Pasvalio rajono savivaldybė yra viena iš šešių (ketvirta pagal gyventojų skaičių) Panevėžio regiono savivaldybių, plytinti šiaurės Lietuvoje. Statistikos departamento 2013 m. duomenimis Pasvalio rajono savivaldybėje gyveno 27245 žmonės, arba 0,92 proc. Lietuvos gyventojų iš jų: 7495 Pasvalyje, 1223 Joniškėlyje. Pasvalio rajono savivaldybėje gyventojų skaičius sparčiai mažėja, nuo 2009 m. iki 2013 m. gyventojų skaičius savivaldybėje sumažėjo 9,2 proc. (nuo 30 iki 27,25 tūkst. gyv.).

2.1 paveikslas. Gyventojų skaičius Pasvalio r. sav.

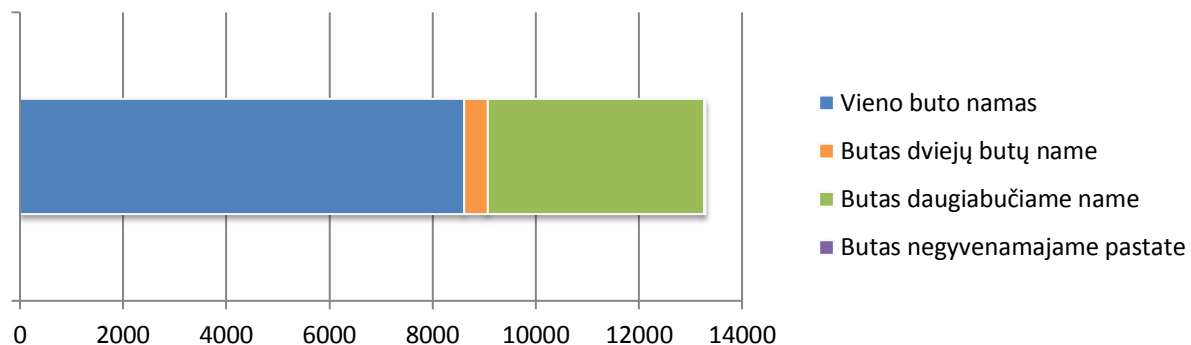
Pasvalio rajono savivaldybėje vyksta spartus demografinis senėjimas, lyginant su 2009 m. vyresnės gyventojų grupės dalis išaugo 5,48 proc. savivaldybėje didžioji dalis gyventojų (69 proc.) gyvena kaimiškose teritorijose.

2.2 paveikslas. Gyventojų sudėtis pagal amžiaus grupes Pasvalio r. sav.

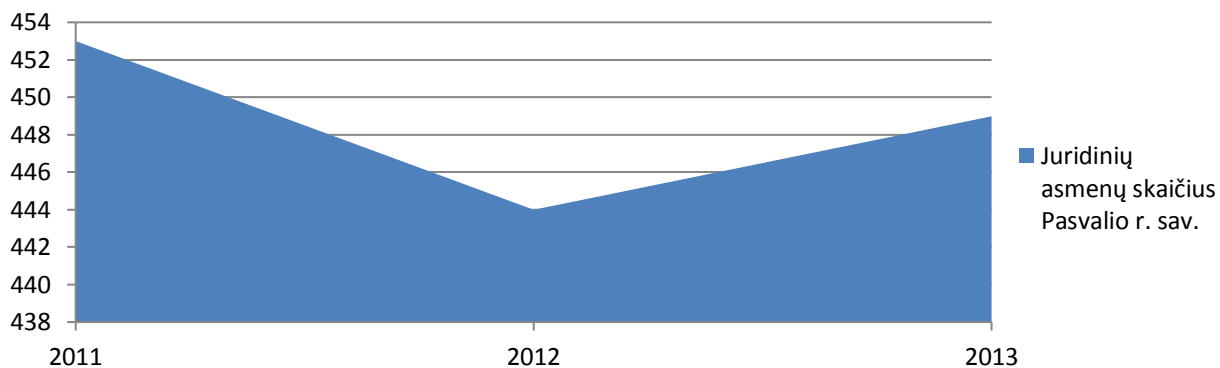
Statistikos departamento duomenimis Pasvalio rajone didžiojoje dalyje (78 proc.) namų ūkių gyvena mažiau nei 4 gyventojai: vieno asmens namų ūkiai (32 proc.), dviejų asmenų (28 proc.), trijų asmenų (17 proc.). Vidutinis gyventojų skaičius namų ūkyje – 2,43 gyv.

Statistikos departamento gyventojų ir būstų surašymo (2011 m.) duomenimis Pasvalio rajono savivaldybėje įregistruota 13292 tradicinių būstų, iš kurių 65 proc. vieno buto gyvenamieji namai, 3 proc. butai dviejų butų gyvenamuosiuose namuose, 32 proc. – butai daugiabučiuose namuose.

2.3 paveikslas. Būstų pasiskirstymas Pasvalio r. sav.

Statistikos departamento duomenimis įregistruotų ir veikiančių juridinių subjektų skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje, lyginant su 2011 m., sumažėjo 0,88 proc. Didžioji dalis savivaldybės verslo subjektų veikia didmeninės ir mažmeninės prekybos, apdirbamosios gamybos bei žemės ūkio srityse.

2.4 paveikslas. Juridinių asmenų skaičius Pasvalio r. sav.

Remiantis atlikta duomenų analize, tolimesniuose skyriuose ši informacija bus naudojama kaip įvesties duomenys tolimesniuose skaičiavimuose.

3 ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS SITUACIJOS APŽVALGA

3.1 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ORGANIZAVIMAS

Remiantis atliekų tvarkymo įstatymo nuostatomis, pagrindinę atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkciją atlieka savivaldos institucijos. Jos organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas jų teritorijose susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina tų sistemų funkcionavimą, organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą bei administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą.

Savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, naudojimo, šalinimo ir apdorojimo paslaugas visiems savivaldybių teritorijose esantiems komunalinių atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims).

Pasvalio rajono savivaldybė atliekų tvarkymo veikloje atlieka šias funkcijas:

- Organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą;
- Tvirtina savivaldybės atliekų tvarkymo planą bei taisykles;
- Tvirtina tarifą ar kitą įkainį už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas;
- Įstatymų nustatyta tvarka parenka komunalinių atliekų tvarkytojus;
- Paveda Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centrui vykdyti savivaldybei priskirtų komunalinių atliekų tvarkymo funkcijas;
- Kontroliuoja Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro veiklą savivaldybėje;
- Kontroliuoja, kaip gyventojai, įmonės ir organizacijos laikosi savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių.

Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima šių atliekų tvarkymą:

- Mišrių komunalinių atliekų;
- Antrinių žaliavų, pakuočių ir pakuočių atliekų;
- Biologiškai skaidžių atliekų (maisto - virtuvės, žaliųjų ir kt.);
- Specifinių atliekų (didelių gabaritų, statybinių ir kt.);
- Apmokestinamųjų gaminių (elektros ir elektroninės įrangos, padangų, naudotos alyvos ir kt. atliekų);
- Komunalinių pavojingų atliekų;
- Gatvių, šaligatvių ir teritorijų valymo sąslavų;
- Bešeimininkių atliekų.

Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema – regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalis. 2005 m. liepos 1 d. šešios Panevėžio regiono savivaldybės (kartu ir Pasvalio rajono savivaldybė), siekdamos užtikrinti efektyvų atliekų tvarkymo sistemos funkcionavimą, kokybiškų ir prieinamų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą visiems regiono komunalinių atliekų turėtojams, jungtinės veiklos sutarties pagrindu įkūrė UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centrą.

3.1 lentelė. Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro akcininkai ir jų dalys

Bendrovės akcininkai	Akcinio kapitalo pasiskirstymas, proc.
Biržų r. sav.	11,79
Kupiškio r. sav.	8,17
Panevėžio m. sav.	39,79

Panevėžio r. sav.	14,69
Pasvalio r. sav.	11,61
Rokiškio r. sav.	13,95

Pasvalio rajono savivaldybėje Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras atlieka šias funkcijas:

- Integruoto ir tinkamo atliekų šalinimo įrenginių tinklo kūrimas ir eksploatavimas;
- Regioninio ir kitų esamų sąvartynų uždarymo ir priežiūros po uždarymo užtikrinimas;
- Atliekų panaudojimo, apdorojimo, utilizavimo ir šalinimo užtikrinimas;
- Pagalba savivaldybei rengiant regioninę ir savivaldybės atliekų tvarkymo planus bei kitus strateginius dokumentus;
- Specifinių (didelio gabarito, statybinių ir kt.) atliekų priėmimas didelio gabarito atliekų surinkimo aikštelėje, žaliųjų atliekų priėmimas žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje.

Regiono savivaldybių pavedimu Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras taip pat organizuoja visuomenės informavimo akcijas bei vykdo kitą su atliekų tvarkymu susijusią veiklą.

Remiantis atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų surinkimą savivaldybių teritorijose vykdo įmonės, sudariusios sutartis su vietos savivalda – savivaldybėmis arba savivaldybių kartu įsteigtu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi. Šiuo metu komunalinių atliekų surinkimo Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje ir jų transportavimo į šalinimo, apdorojimo vietas sutartis sudaryta su UAB „Pasvalio gerovė“.

3.2 lentelė. Komunalinių atliekų surinkimo, transportavimo paslaugos užtikrinimas

Sutarties dalykas	Komunalinių atliekų surinkimas ir transportavimas į apdorojimo, šalinimo vietą
Sutarties pasirašymo data	2013 m. gruodžio 2 d.
Sutarties galiojimo trukmė	4 m. su galimybe pratęsti sutartį 5 kartus ne ilgesniam laikotarpiui kaip po 12 mėn.

UAB „Pasvalio gerovė“ šiuo metu atlieka šias funkcijas:

- Komunalinių atliekų surinkimo, transportavimo:
 - Mišrių komunalinių atliekų;
 - Antrinių žaliavų bei pakuočių ir pakuočių atliekų;
 - Didelių gabaritų atliekų;
 - Buityje susidarančių pavojingų atliekų;
 - Buityje susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų;
 - Naudotų padangų;
 - Statybos ir griovimo atliekų

Remiantis atliekų tvarkymo įstatymu, savivaldybės (arba savivaldybių įsteigti juridiniai asmenys, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą), siekdamos užtikrinti geros kokybės ir prieinamų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą visiems savivaldybės teritorijos gyventojams bei organizuodamos komunalinių atliekų sraute susidarančių elektros ir elektroninės įrangos ir pakuočių atliekų tvarkymą, privalo sudaryti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo sutartis su gamintojais ir importuotojais.

Siekiant įgyvendinti įstatymo nuostatas:

- 2013 m. liepos 25 d. tarp Pasvalio rajono savivaldybės bei VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ buvo sudaryta laikinoji trišalė sutartis dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo;
- 2013 m. liepos 25 d. tarp Pasvalio rajono savivaldybės bei VšĮ „Žaliasis taškas“ buvo sudaryta laikinoji trišalė sutartis dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo;
- 2013 m. birželio 26 d. tarp Pasvalio rajono savivaldybės bei VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“ buvo sudaryta sutartis dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo bei visuomenės informavimo ir švietimo.

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios atliekų surinkimo sistemos, atliekų tvarkymo įstatymo numatyta tvarka, diegiamos tik suderinus surinkimo sistemos diegimo sąlygas su vietos savivalda.

3.3 lentelė. Papildančios atliekų surinkimo sistemos Pasvalio r. sav.

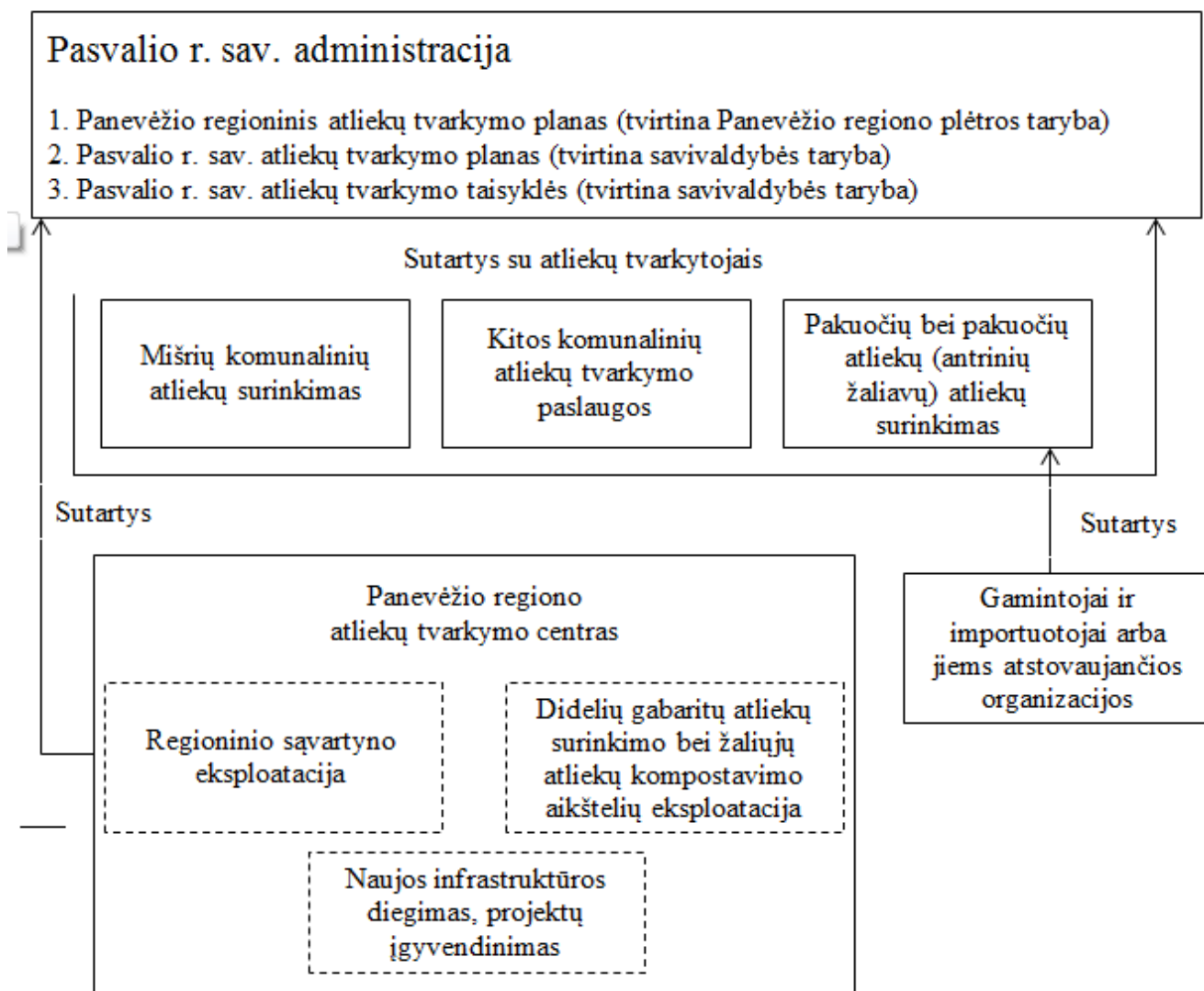
Papildančias sistemas eksploatuojantys asmenys	Surenkamų komunalinių atliekų rūšis	Sprendimo įsigaliojimo pradžia – pabaiga
UAB „Atliekų tvarkymo centras“, UAB „EMP recycling“	Gaminių ir pakuočių atliekos, apmokestinamos atliekos, buityje	Nuo 2013-06-26 iki 2015-12-31
Asociacijos EEPA pasirinkti operatoriai	Elektros ir elektroninės įrangos atliekų bei baterijų ir akumuliatorių atliekos	Įsigaliojo nuo 2013-07-15. Sutartis neterminuota, tačiau gali būti nutraukta raštu įspėjus prieš 30 dienų

Siekiant apibendrinti Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, žemiau pateiktoje lentelėje pateikiamos šioje sistemoje veikiančių subjektų funkcijos.

3.4 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo Pasvalio r. sav. apibendrinimas

Atliekų tvarkymo sektoriuje veikiantys subjektai	Atliekamos funkcijos
Pasvalio rajono savivaldybė	Komunalinių atliekų tvarkytojo parinkimas ir teikiamų paslaugų priežiūra, įkainių už komunalinių atliekų tvarkymą nustatymas ir patvirtinimas, savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimas.
Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras	Sąvartyno bei kitų šalinimo, apdorojimo įrenginių eksploatacija, regioninių projektų įgyvendinimas.
Atliekų tvarkytojas UAB „Pasvalio gerovė“	Komunalinių atliekų surinkimas ir transportavimas
VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“	Pakuočių atliekų tvarkymas
VšĮ „Žaliasis taškas“	
VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“	Elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymas

Žemiau pateiktoje schemoje pateikiamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje veikiančių subjektų sąryšis tarpusavyje.

3.1 paveikslas. Atliekų tvarkymo veiklos organizavimo schema

3.2 PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2007–2017 M. ATLIEKŲ TVARKYMO PLANAS

2008 m. kovo 26 d. Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-44 buvo patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2007–2017 m. planas, kuriame buvo nustatyta ilgalaikė strateginė veiksmų programa iki 2017 metų. Šioje plano dalyje nagrinėjamos pagrindinės senajame plane nustatytos atliekų tvarkymo užduotys.

Pasvalio rajono savivaldybės 2007–2017 metų atliekų tvarkymo plane buvo numatytos šios priemonės mišrių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų (pakuočių atliekų) ir didžiųjų bei kitų specifinių atliekų tvarkymui:

- Atliekų tvarkymo paslauga turi būti prieinama ne mažiau kaip 95 proc. fizinių ar juridinių asmenų;
- Įvertinti atliekų surinkimo ir rūšiavimo aikštelių plėtros poreikį bei parengti išplėtimo schemas.

Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymui numatytos priemonės:

- Iki 2009 m. įrengti 1 biologiškai skaidžių (žaliųjų) atliekų kompostavimo aikštelę;
- Vykdyti biologiškai skaidžių atliekų atskirą surinkimą iš įmonių;

- Vykdyti biologiškai skaidžių atliekų atskirą surinkimą iš gyventojų;
- Įgyvendinti finansinį mechanizmą siekiant skatinti atliekų, įskaitant biologiškai skaidžias atliekas, rūšiavimą.

Specifinių atliekų tvarkymo plėtros priemonės:

- Iki 2009 m. įrengti 2 didelių gabaritų atliekų priėmimo aikšteles;
- Vykdyti didžiųjų komunalinių atliekų atskirą surinkimą iš gyventojų ir įmonių didelių gabaritų atliekų aikštelėse;
- Vykdyti didelių gabaritų komunalinių atliekų atskirą surinkimą iš gyventojų ir įmonių apvažiavimo būdu;
- Surinkti ne mažiau kaip 4 kg/gyv. elektros ir elektroninės įrangos atliekų;
- Vykdyti elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse;
- Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse priimti naudotas padangas;
- Įvertinti apleistų statinių griovimo poreikius ir parengti griovimo darbų planą;
- Parengti pavojingų atliekų punktų plėtros poreikio įvertinimą ir punktų plėtros schemą;
- Plėsti pavojingų atliekų punktus;
- Susitarti dėl atitinkamų pavojingų buities atliekų priėmimo prekybos vietose.

Tolimesnis šių uždavinių įgyvendinimas nagrinėjamas įvertinus esamą atliekų tvarkymo situaciją savivaldybėje.

3.3 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS FINANSAVIMAS

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimo poreikis apima savivaldybėje įgyvendinamus atliekų tvarkymo sektoriaus vystymo projektus, infrastruktūros plėtrą, atliekų tvarkymo (atliekų surinkimo ir transportavimo, atliekų šalinimo, apdorojimo, įmokos administravimo) sąnaudas. Pasvalio rajono atliekų tvarkymo sistema finansuojama iš įvairių šaltinių, – savivaldybės lėšų, Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro įmokų gautų už suteiktas komunalinių atliekų surinkimo, priėmimo, šalinimo ar apdorojimo paslaugas, ES paramos, skolintų lėšų.

Investicinių projektų įgyvendinimas

Investicinių projektų įgyvendinimas – svarbi regioninės ir kartu kiekvienos atskiros savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos dalis, kuri leidžia įgyvendinti atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatytus uždavinius. Pasvalio rajono savivaldybėje įgyvendinami ir neseniai įgyvendinti šie investiciniai projektai:

- „Panevėžio regiono senų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymas“ (projektas įgyvendintas);
- „Panevėžio regiono didelių gabaritų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelių įrengimas“ (projektas įgyvendintas);
- „Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ (projektas įgyvendinamas).

Projektas „Panevėžio regiono senų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymas“ (projektas įgyvendintas)

Projekto tikslas – regiono sąvartynų įtakos gruntinio vandens ir dirvožemio taršai bei neigiamo poveikio žmonių sveikatai sumažinimas, uždarant naudojimui netinkamus bei ES direktyvų neatitinkančius sąvartynus bei šiukšlynus. Projekto metu regione uždaryti 93 įvairaus dydžio sąvartynai ir šiukšlynai (iš kurių 8 Pasvalio rajono savivaldybėje), kurie neatitinka ES atliekų sąvartynų direktyvos bei yra pavojingi arba potencialiai pavojingi aplinkai ir žmonių sveikatai.

3.5 lentelė. Apibendrinta informacija apie įgyvendintą projektą „Panevėžio regiono senų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymas“

Panevėžio regiono senų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymas	
Projekto įgyvendinimo pradžia	2009 m. liepos 14 d.
Projekto tikslas	Senų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymas ir priežiūra po uždarymo
Projekto veiklos	93 senų sąvartynų ir šiukšlynų Panevėžio regione uždarymo darbai
Projekto veiklos Pasvalio r. sav.	8 senų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymas
Projekto vertė ir finansavimas	Projekto vertė – 14,93 mln. Lt
	ES sanglaudos fondo paramos dalis – 12,69 mln. Lt
	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto dalis – 2,24 mln. Lt
Projekto įgyvendinimo pabaiga	2014 m. liepos mėn.

Projekto įgyvendinimas leido sumažinti sąvartynų poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai.

Projektas „Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“

Siekiant Pasvalio rajono savivaldybėje bei visame Panevėžio regione įvykdyti teisės aktų (ES direktyvų, Lietuvos atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų) keliamus atliekų tvarkymo uždavinius, įgyvendinamas projektas „Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“.

Įgyvendinus projektą, Pasvalio rajono savivaldybėje bus sudarytos sąlygos atskiram biologiškai skaidžių atliekų kompostavimui jų susidarymo vietoje. Kitų bendrai surenkamų komunalinių atliekų tvarkymui Dvarininkų kaime esančioje regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje bus pastatyti komunalinių atliekų rūšiavimo ir rūšiavimo metu atskirtų biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo įrenginiai, kuriuose bus apdorojamos ir Pasvalio rajono savivaldybės komunalinės atliekos.

Projekto metu numatoma sukurti šią infrastruktūrą:

- Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo konteineriai;
- Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginys.

Įgyvendinamas projektas apima šias veiklas:

- Biologiškai skaidžių atliekų (maisto, žaliųjų atliekų) kompostavimą;
- Miestų tvarkymo tarnybų bei kitų miestų organizacijų žaliųjų atliekų surinkimą ir nukreipimą į žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles;
- Likusių komunalinių atliekų surinkimą iš gyventojų bei juridinių asmenų ir gabenimą į atliekų sąvartyno teritoriją, kur jos bus apdorojamos mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose, atskiriant biologiškai skaidžias atliekas;
- Atskirtos biologiškai skaidžių atliekų frakcijos apdorojamą anaerobinio fermentavimo įrenginiuose, išgaunant biogujas;
- Tolimesnį biogujų panaudojimą:
 - Pardavimą;
 - Šilumos ir elektros energijos gamybą.

3.6 lentelė. Apibendrinta informacija apie įgyvendinamą projektą „Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“

Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra
--

Projekto įgyvendinimo pradžia	2010 m. liepos 16 d.
Projekto tikslas	Sukurti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, kurios pajėgumai užtikrintų Panevėžio komunalinių atliekų tvarkymo regione susidarančių atliekų tvarkymą.
Projekto veiklos	Atliekų apdorojimo įrenginių statyba ir eksploatacija, individualaus kompostavimo konteinerių bei kitos įrangos įrengimas ir eksploatacija.
Projekto vertė ir finansavimas	Projekto vertė – 38,28 mln. Lt ES sanglaudos fondo paramos dalis – 32,54 mln. Lt Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro dalis – 5,74 mln. Lt
Numatoma projekto įgyvendinimo pabaiga	2015 m. pabaiga

Įgyvendinus šį projektą, didžioji dalis Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų, kurios šiuo metu šalinamos sąvartyne, bus apdorotos:

- dalis žaliųjų biologiškai skaidžių atliekų bus sukompostuotos savivaldybės gyventojų;
- mechaninio rūšiavimo metu bus atskirtos antrinės žaliavos (stiklas, plastikas);
- biologinio apdorojimo metu iš likusių komunalinių atliekų bus išskiriami kiti produktai – komunalinių atliekų kuras, techninis kompostas.

Šio projekto įgyvendinimas leis Pasvalio rajono savivaldybei sumažinti komunalinių (tame tarpe biologiškai skaidžių) atliekų šalinimo rodiklius ir taip atitikti Valstybiniame atliekų tvarkymo plane nustatytus uždavinius.

Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos

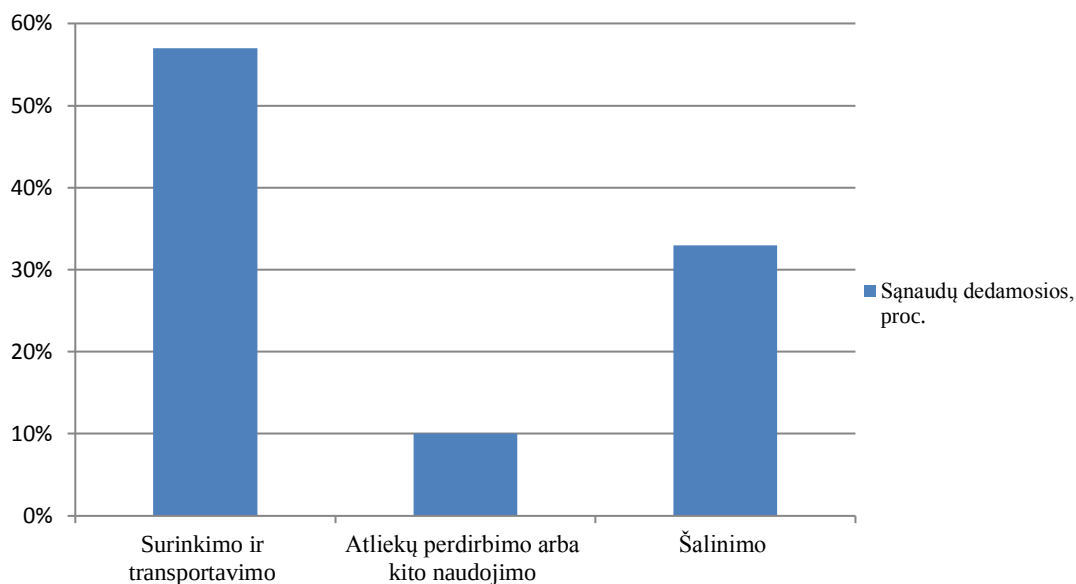
Remiantis galiojančia Atliekų tvarkymo įstatymo redakcija, savivaldybių nustatomo mokesčio už komunalinių atliekų tvarkymą kainodara turi būti paremta proporcingumo, nediskriminavimo, solidarumo ir „teršėjas moka“ principais. Savivaldybių įmokų už atliekų tvarkymą kainodaros pagrindą privalo sudaryti atliekų tvarkymo sistemos sąnaudos.

Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų dedamosios:

- Komunalinių atliekų surinkimo ir pervežimo iki regioninio sąvartyno (ar kitų apdorojimo įrenginių) sąnaudos;
- Įmokų už komunalinių atliekų tvarkymą administravimo sąnaudos;
- Komunalinių atliekų šalinimo sąnaudos (infrastruktūros eksploatacijos, plėtros ir kt. sąnaudos).

Komunalinių atliekų surinkimo ir pervežimo iki regioninio sąvartyno ar kitų apdorojimo įrenginių sąnaudos – tai sąnaudos, kurias patiria konkurso būdu savivaldybės išrinktos atliekas surenkančios ir transportuojančios įmonės.

Žemiau esančiame paveiksle pateikiamas Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkytojo sąnaudų pasiskirstymas pagal komunalinių atliekų tvarkymo veiklas.

3.2 paveikslas. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų dedamosios Pasvalio r. sav.

3.7 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo įkainio pasiskirstymas pagal sąnaudas 2013 m.

Veiklos sąnaudos	Lt/m ³
Atliekų surinkimo ir transportavimo sąnaudos	36,83
Atliekų perdirbimo arba kito panaudojimo sąnaudos	6,16
Šalinimo sąnaudos	21,32
Bendra komunalinių atliekų tvarkymo kaina	64.61

Komunalinių atliekų šalinimo ir apdorojimo sąnaudos Panevėžio regione sudaro:

- Atliekų šalinimo veiklos sąnaudos;
- Didelių gabaritų atliekų priėmimo aikštelių sąnaudos;
- Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių sąnaudos;
- Perkrovimo stočių eksploatacinės sąnaudos;
- Įgyvendinamų projektų sąnaudos;
- Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro administracinės sąnaudos.

Didžiąją dalį komunalinių atliekų šalinimo sąnaudų sudaro atliekų tvarkymui būtinos infrastruktūros (sąvartyno, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių, perkrovimo stočių) eksploatacinių sąnaudų. Šios sąnaudos 2012, 2013 m. sudarė atitinkamai – 82 ir 75 proc. visų Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro sąnaudų.

2013 m. komunalinių atliekų pristatytų iš Pasvalio rajono savivaldybės šalinimo kaina su PVM siekė 46,88 Lt/t. 2014 m. komunalinių atliekų šalinimo įkainis buvo padidintas iki 67,88 Lt/t su PVM.

„Teršėjas moka“ principo įgyvendinimas

Remiantis atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo sistema turi būti paremta „teršėjas moka“ ir „visų sąnaudų padengimo“ principu. Šie principai nusako, kad visos atliekų tvarkymo sistemoje susidariusios sąnaudos turi būti apmokėtos atliekų turėtojų ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojų arba importuotojų (gamintojo atsakomybės principas) lėšomis.

Aukščiau aptartus principus papildo šie atliekų tvarkymo įstatyme numatyti principai:

- „Nediskriminavimo“ principas suprantamas kaip vienodų apmokestinimo sąlygų taikymas tos pačios kategorijos atliekų turėtojams;
- „Proporcingumo“ principas teigia, jog apmokestinimas už atliekų tvarkymą negali būti akivaizdžiai neproporcingas pas atliekų turėtoją susidarantiems atliekų kiekiui;
- „Solidarumo“ principas nusako idėją, kad viename atliekų tvarkymo regione visiems atliekų turėtojams turi būti pasiūlyta tokia pati atliekų tvarkymo kaina už tokios pačios kokybės paslaugas. Tokiu būdu šis principas taip pat reiškia, kad vienos tonos mišrių komunalinių atliekų pervežimo (t.y. atliekų nuvežimo iki regioninio sąvartyno) ir šalinimo regioniniame sąvartyne sąnaudos turi būti vienodos visoms Regiono savivaldybėms, t.y. paslaugos kaina atliekų turėtojui neturi priklausyti nuo atliekų turėtojo nutolimo nuo regioninio sąvartyno.

„Teršėjas moka“ principas Pasvalio rajono savivaldybėje įgyvendinamas remiantis tarifine atliekų turėtojų apmokestinimo sistema. Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų turėtojai už suteiktas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas moka, pagal Pasvalio rajono savivaldybės tarybos nustatytus paslaugų teikimo tarifus..

Pasvalio rajono savivaldybės patvirtintas tarifas už komunalinių atliekų tvarkymą nustatytas įvertintus:

- Komunalinių atliekų surinkimo sąnaudas;
- Sąvartyno „vartų“ mokestį;
- Atliekų tvarkytojo pelną/ rezervą.

2013 m. Pasvalio rajono savivaldybės patvirtintame sprendime dėl tarifo už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą bei komunalinių atliekų susikaupimo normų patvirtinimo nustatyta komunalinių atliekų tvarkymo kaina su PVM – 64,61 Lt už vieną kubinį metrą komunalinių atliekų.

3.4 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TURĖTOJAI, TVARKYMO INFRASTRUKTŪRA

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007-2013 m. nustatyta atliekų tvarkymo hierarchija reikalauja, kad visame Panevėžio regione būtų sudaryta tinkama atliekų surinkimo infrastruktūra, leidžianti vengti atliekų susidarymo (*atliekų prevencija*) bei sudaranti sąlygas pirminiam atliekų rūšiavimui (*paruošimas pakartotiniam naudojimui*).

Siekiant įgyvendinti reglamentuotas nuostatas, Pasvalio rajono savivaldybėje individualių namų gyventojams išdalintos namudinio kompostavimo dėžės.

3.3 paveikslas. Namudinio kompostavimo dėžės

Išdalintų kompostavimo dėžių dėka, į bendrą mišrių komunalinių atliekų srautą patenka mažiau žaliųjų (augalų lapai, žolė, medžių šakos ir kt.) bei maisto (vaisių, daržovių) atliekų, todėl mažėja sąvartynuose šalinamas atliekų kiekis. Duomenys apie Pasvalio rajono savivaldybėje išdalintą konteinerių skaičių pateikti 3.8 lentelėje.

3.8 lentelė. Pasvalio rajono savivaldybėje išdalintų namudinio kompostavimo dėžių skaičius

	Mato vienetas	Kiekybinė vertė
Išdalintų konteinerių skaičius.	vnt.	1246
Kompostavimo konteinerių tūris	m ³	0,72

Šiuo metu Pasvalio rajono savivaldybėje namudinio kompostavimo konteineriai yra išdalinti 14,46 proc. vienbučių gyvenamųjų namų.

Specifinės atliekos (didelių gabaritų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos, pavojingos - baterijų, akumuliatorių, transporto priemonių pavojingos atliekos, naudotos padangos ir kt.) atskirai surenkamos Pasvalio mieste, Mūšos g. 12 B įrengtoje didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje. Be to, buityje susidaranti pavojingos, didelių gabaritų, buityje susidaranti elektros ir elektroninės įrangos atliekos, naudotos padangos 2 kartus per metus surenkamos ir apvažiavimo būdu.

3.4 paveikslas. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė Pasvalio r. sav.

3.9 lentelė. Pasvalio r. sav. įrengtos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės parametrai

	Mato vienetas	Kiekybinė vertė
Įrengtos aikštelės plotas	m ²	2334

Įrengtos aikštelės pajėgumai	t/m.	495
------------------------------	------	-----

Įrengta didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė tenka 27,25 tūkst. savivaldybės gyventojų ir taip atitinka Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytą uždavinį.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatyta, kad savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.

Siekiant užtikrinti, kad Pasvalio rajono savivaldybėje būtų sudarytos sąlygos apdoroti komunalines biologiškai skaidžias atliekas, įrengta žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelė.

3.10 lentelė. Žaliųjų atliekų surinkimo aikštelės duomenys

Įrengtos aikštelės pajėgumai, t	2505
Įrengtos aikštelės adresas	Levaniškio k. Pasvalio r. sav.

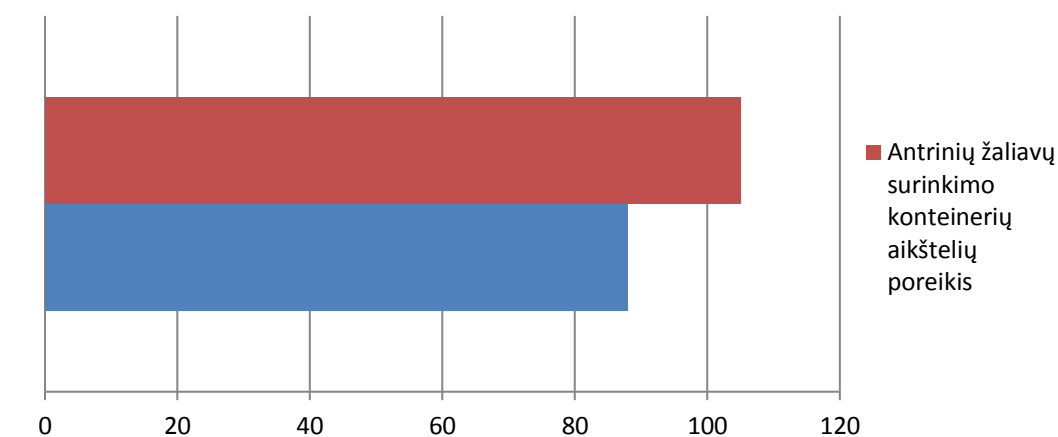
Į žaliųjų atliekų tvarkymo aikšteles atliekų turėtojai gali pristatyti medžių šakas, lapus, žoles ir kitas kompostui tinkamas žaliąsias atliekas.

Įgyvendinant Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano nuostatas, Pasvalio rajono savivaldybėje parengtos ir patvirtintos antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemos, pastatyti specialūs antrinėms žaliavoms surinkti skirti konteineriai.

3.11 lentelė. Pasvalio r. sav. sprendimai dėl antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo.

Data	Sprendimas
2006 m. rugsėjo 15 d.	Pasvalio r. sav. administracijos direktoriaus įsakymas Nr. DV-452
2008 m. liepos 24 d.	Pasvalio r. sav. administracijos direktoriaus įsakymas Nr. DV-493
2011 m. lapkričio 29 d.	Pasvalio r. sav. administracijos direktoriaus įsakymas Nr. DV-875

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. numatyta, kad gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose, turi būti įrengta ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų. Sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos.

3.5 paveikslas. Įrengtų antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius bei jų poreikis Pasvalio r. sav.

Pasvalio rajono savivaldybės duomenimis šiuo metu trūksta 17 pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių.

3.12 lentelė. Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių infrastruktūra, vnt.

Savivaldybė	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius tenkantis savivaldybės gyventojams	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius sodų bendrijose (trūkstančių aikštelių skaičius)	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius garažų bendrijose (trūkstančių aikštelių skaičius)
Pasvalio r. sav.	337	2 (6)	2 (11)

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007–2013 m. numatoma, kad savivaldybės turi užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumą principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga suteikiama bent 95 proc. komunalinių atliekų turėtojų (gyventojų, juridinių asmenų).

3.13 lentelė. Pasvalio r. sav. aptarnaujamų gyventojų dalis, proc.

Savivaldybė	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Pasvalio r. sav.	58	58	83	86	88

Šiuo metu Pasvalio rajono savivaldybėje mišrios komunalinės atliekos surenkamos 0,12 m³, 0,14 m³, 0,19 – 0,26 m³, 0,24 m³, 0,77 m³, ir 1,1 m³ kontaineriais. Informacija apie mišrių komunalinių atliekų surinkimui naudojamus konteinerius ir jų kiekius pateikiama 3.14 lentelėje.

3.14 lentelė. Pasvalio r. sav. mišrių komunalinių atliekų surinkimui naudojamų konteinerių kiekiai, vnt.

Savivaldybė	0,12 m ³	0,14 m ³	0,24 m ³	0,19 – 0,26 m ³	0,5 m ³	0,77 m ³	1,1 m ³
Pasvalio r. sav.	2094	3212	1272	12	-	30	327

Pasvalio rajono savivaldybės atliekų turėtojų surinktos komunalinės atliekos šalinamos Panevėžio regioniniame sąvartyne. Panevėžio regioninis sąvartynas yra Dvarininkų k., Miežiškių sen., Panevėžio r., kelio Panevėžys - Miežiškiai kairėje pusėje (1,3 km atstumu), 8,0 km į pietryčius nuo Panevėžio miesto centro ir 3,8 km į šiaurės vakarus nuo Miežiškių miestelio centro.

3.15 lentelė. Panevėžio regioninio sąvartyno projektiniai parametrai

Sekcija	Kaupo dugno plotas, ha	Projektinė talpa, m ³	Užpildyta talpa iki 2014-01-01, m ³	Eksplotacijos trukmė, metais
I	3 ha	359 966	174 880	3 metai
II	3 ha	359 966	174 880	3 metai

Šiuo metu Pasvalio rajono savivaldybėje egzistuojanti atliekų tvarkymo infrastruktūra užtikrina antrinius komunalinių atliekų rūšiavimo pajėgumus (įrengta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, išdalinti kompostavimo, antrinių žaliavų surinkimo konteineriai bei maišai), tačiau iki šiol tiek regione, tiek savivaldybėje nėra užtikrinamas tinkamas komunalinių atliekų apdorojimas.

Įgyvendinus projektą „Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“, regioninio sąvartyno teritorijoje bus pradėtas eksploatuoti komunalinių atliekų rūšiavimo ir biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo įrenginys, kurio pajėgumai sieks 86,5 tūkst. t./metus, todėl nuo 2015 m. pabaigos mišrios komunalinės atliekos iš Pasvalio rajono savivaldybės bus apdorojamos.

3.5 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ KIEKIAI

Pasvalio rajono savivaldybėje 2013 m. susidarė 7,23 tūkst. tonų komunalinių atliekų. Lyginant su 2011 m. šių atliekų kiekis padidėjo 18,13 proc. Didžiąją dalį susidarančių komunalinių atliekų sudarė savivaldybių teritorijoje atliekų surinkėjų surinktos mišriosios komunalinės atliekos (apie 75 proc.). Vertinant susidariusių komunalinių atliekų kiekį, dėl duomenų trūkumo, prie komunalinių atliekų priskirtos Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (TIPK) leidimus turinčių įmonių sąvartyne šalinamos atliekos.

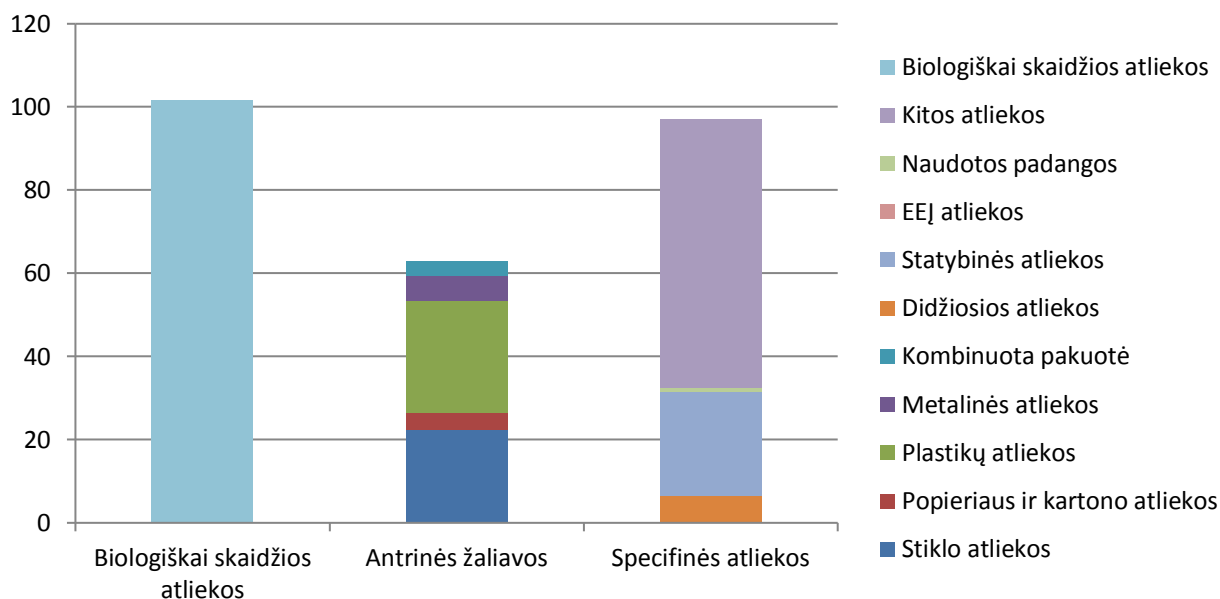
3.16 lentelė. Pasvalio r. sav. susidariusių komunalinių atliekų kiekis, t

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Susidariusių komunalinių atliekų kiekis, t	6116	6958	7225

Vertinant komunalinių atliekų tvarkomų Pasvalio rajono savivaldybėje sudėtį, remtasi 2013 m. Panevėžio regioniniame sąvartyne atliktais atliekų sudėties tyrimų duomenimis bei informacija apie atskiro surinkimo būdais surinktus komunalinių atliekų kiekius.

3.17 lentelė. Susidarančių komunalinių atliekų sudėtis Pasvalio savivaldybėje 2013 m.

	Atliekų kiekis 2013 m., t.	kg/ gyv.
Biologiškai skaidžios atliekos	2.768,55	101,62
Antrinės žaliavos	1.709,64	62,75
Stiklo atliekos	607,18	22,29
Popieriaus ir kartono atliekos	116,93	4,29
Plastikų atliekos	733,32	26,92
Metalinės atliekos	160,92	5,91
Kombinuota pakuotė	91,29	3,35
Specifinės atliekos	2.644,68	97,07
Didelių gabaritų atliekos	175,53	6,44
Statybinės atliekos	681,33	25,01
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	3,55	0,13
Naudotos padangos	22,01	0,81
Kitos atliekos	1.762,27	64,68

3.6 lentelė. Komunalinių atliekų kiekio susidarymas tenkantis vienam gyventojui Pasvalio r. sav. 2013 m.

Didžioji dalis susidariusių komunalinių atliekų pašalinta regioniniame sąvartyne (83 proc.), kita dalis (17 proc.) surinkta atskiros surinkimo būdu.

Mišrios komunalinės atliekos

2013 m. Pasvalio savivaldybės duomenimis komunalinių atliekų surinkėjai surinko 5,40 tūkst. tonų mišrių komunalinių atliekų. Lyginant su 2011 m. šių atliekų 2013 m. buvo surinkta 3,6 proc. daugiau.

3.18 lentelė. Atliekų surinkėjų surinkti ir sąvartyne pašalinti komunalinių atliekų kiekiai Pasvalio r. sav., t

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Atliekų surinkėjų surinkti ir sąvartyne pašalinti komunalinių atliekų kiekiai, t	5203	5375	5393

Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro duomenimis 2013 m. į Panevėžio regioninį sąvartyną iš Pasvalio r. sav. buvo pristatyta ir pašalinta 517 t. atliekų, kurias pristatė kitos įmonės (tarp jų turinčios ir TIPK leidimus).

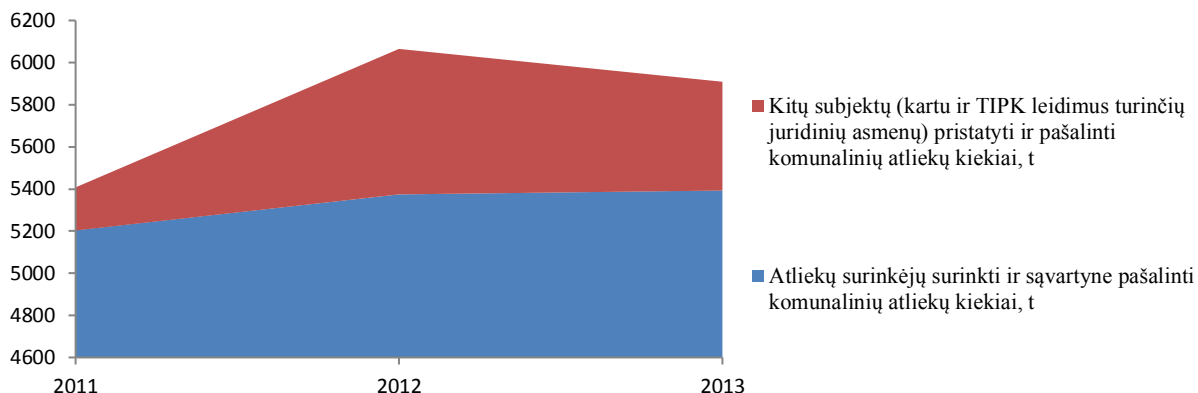
3.19 lentelė. Kitų subjektų (kartu ir TIPK leidimus turinčių juridinių asmenų) iš Pasvalio r. sav. pristatyti ir pašalinti komunalinių atliekų kiekiai, t

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Kitų subjektų (kartu ir TIPK leidimus turinčių juridinių asmenų) pristatyti ir pašalinti komunalinių atliekų kiekiai, t	204	690	517

Iš viso 2013 m. iš Pasvalio rajono savivaldybės pristatyta ir regioniniame sąvartyne pašalinta 5,91 tūkst. tonų atliekų.

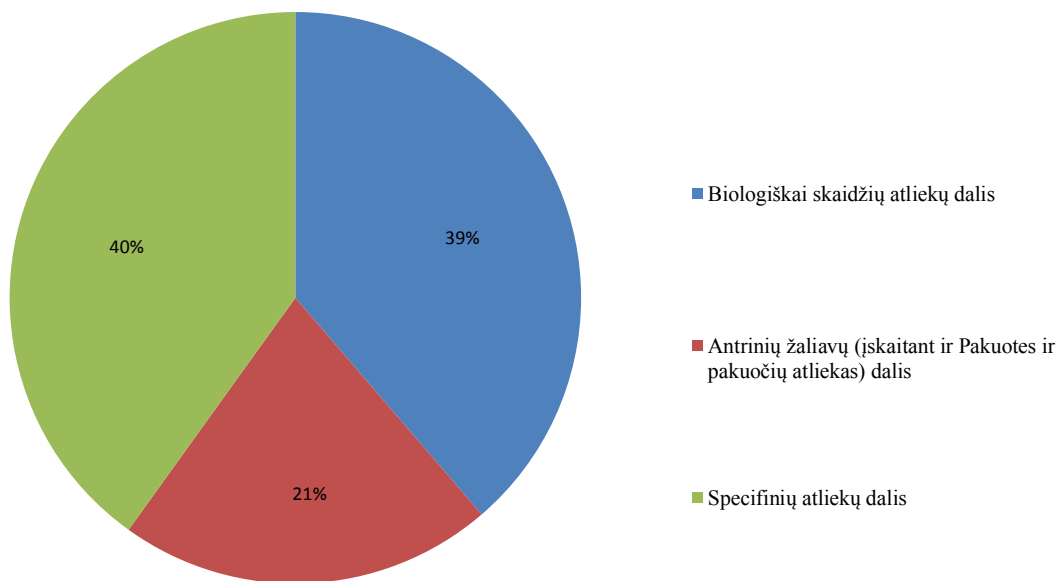
3.20 lentelė. Panevėžio regioniniame sąvartyne iš viso pašalinti atliekų kiekiai, t

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Iš viso pašalinti atliekų kiekiai, t	5.407	6.065	5.910

3.7 paveikslas. Sąvartyne pašalintas atliekų kiekis 2011–2013 m.

Panevėžio regioniniame sąvartyne vykdomų šalinamų atliekų sudėties tyrimų metu nustatyta, kad 2013 m. pašalintų komunalinių atliekų, pristatytų iš Pasvalio rajono savivaldybės, biologinis skaidumas – 38,7 proc.

3.8 paveikslas. 2013 m. iš Pasvalio r. sav. į sąvartyną pristatytų atliekų sudėtis

Įvertinus pašalintą komunalinių atliekų kiekį bei pašalintų atliekų biologinį skaidumą nustatyta, kad 2013 m. Pasvalio rajono savivaldybės biologiškai skaidžių atliekų kiekis pašalintas regioniniame sąvartyne siekė beveik 2,29 tūkst. tonų.

Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymas

Pasvalio rajono savivaldybėje antrinės žaliavos bei pakuotės ir pakuočių atliekos iš daugiabučių namų surenkamos naudojant kolektyvinius antrinių žaliavų konteinerius, o iš individualių namų surenkamos specialiai tam išdalintais maišais. Pasvalio rajono savivaldybėje 2013 m. surinkta 456 t.

pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų (toliau – antrinių žaliavų) iš kurių daugiausiai (47 proc.) stiklo atliekų. Lyginant su ankstesniais metais matoma aiški antrinių žaliavų surinkimo didėjimo tendencija. Nuo 2011 m. surenkamų antrinių žaliavų kiekis savivaldybėje išaugo 47,8 proc.

3.21 lentelė. Pasvalio r. sav. surinkti antrinių žaliavų kiekiai, t

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Pasvalio r. sav.	306	383	456

2013 m. Pasvalio rajono savivaldybėje surinktas pakuočių, pakuočių atliekas bei antrines žaliavas sudarė: popieriaus ir kartono atliekos – 25,64 proc., stiklo atliekos - 47,8 proc., o plastiko atliekos - 25,9 proc.

3.22 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimas Pasvalio r. sav.

	2013 m. surinktų antrinių žaliavų kiekis	Surinktų antrinių žaliavų kiekis tenkantis vienam gyventojui 2013 m. kg/ gyv.
Atskirai surinktos antrinės žaliavos	455,63	16,72
<i>Stiklo atliekos</i>	218,00	8,00
<i>Popieriaus ir kartono atliekos</i>	116,93	4,29
<i>Plastikų atliekos</i>	118,33	4,34
<i>Metalinės atliekos</i>	2,37	0,09

Žaliųjų atliekų tvarkymas

Pasvalio rajono savivaldybėje gyventojų kompostuojamų žaliųjų atliekų kiekis įvertintas remiantis savivaldybės pateikta informacija apie išdalintus kompostavimo konteinerius. Vertinant sukompostuojamą žaliųjų atliekų kiekį buvo daroma bendra prielaida, kad vidutinis žaliųjų atliekų tūrinis svoris – 200 kg/m³¹, o vidutinis konteinerių užpildymas - 80 proc.

3.23 lentelė. Ekspertinis žaliųjų atliekų kompostuojamų individualiuose namuose kiekio įvertinimas, t

	2013 m.
Pasvalio r. sav.	80

Pasvalio rajono savivaldybėje 2013 m. surinkta beveik 338 t. žaliųjų atliekų, daugiausiai iš jų surinkta žaliųjų atliekų surinkimo aikštelėse.

3.24 lentelė. Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje surinktų žaliųjų atliekų kiekiai, t

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Pasvalio r. sav.	73	70	338

Iš aikštelėse surinktų žaliųjų atliekų gaminamas kompostas. Planuojama, kad pagamintas kompostas bus realizuotas atsiradus jo poreikiui.

Specifinių atliekų tvarkymas

2013 m. Pasvalio rajono savivaldybėje veikiančioje didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje surinkta 276 tonų didelių gabaritų atliekų (didelių gabaritų atliekos – tai stambūs buitės apyvokos

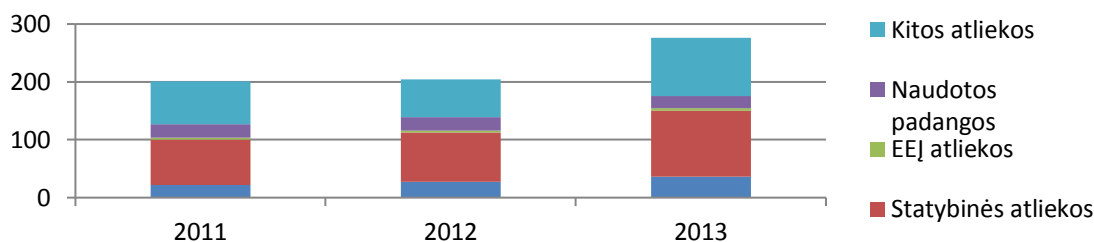
¹ International Environmental Protection Agency, waste material density data, URL: <http://www.epa.vic.gov.au/business-and-industry/lower-your-impact/~media/Files/bus/EREP/docs/wastematerials-densities-data.pdf>

daiktai: baldai, langai, durys, dviračiai, karkasai, indai, dėžės, taip pat kitos namų ūkyje susidarančios didelių gabaritų atliekos). Lyginant su 2011 m. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje surenkamas atliekų kiekis išaugo 27 proc.

Vertinant Pasvalio rajono savivaldybės surinktų specifinių atliekų sudėtį naudojami bendri duomenys apie Panevėžio regione surinktų specifinių atliekų sudėtį.

3.25 lentelė. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje surinkti atliekų kiekiai, t

	2011	2012	2013
Pasvalio r. sav.	201	204	276

3.9 paveikslas. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje surinktų atliekų sudėtis

Didžiąją dalį didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje surinktų atliekų 2013 m. sudarė statybinės atliekos (41 proc.) bei kitos atliekos (36 proc.). Mažiausiai didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje surinkta elektros ir elektroninės įrangos atliekų, šių atliekų kiekis siekė 1 proc.

Pasvalio rajono savivaldybėje 2013 m. sutvarkyta 102 tonos nelegaliai pašalintų komunalinių atliekų. Lyginant su 2012 m. šių atliekų kiekis sumažėjo 61 proc.

3.26. lentelė. Sutvarkytų bešeimininkių, nelegaliai pašalintų komunalinių atliekų kiekis, t

	2011	2012	2013
Pasvalio r. sav.	129	236	102

3.6 SENŲ SĄVARTYNŲ UŽDARYMAS IR PRIEŽIŪRA PO UŽDARYMO

Įgyvendinus projektą „Panevėžio regiono senų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymas“, Pasvalio rajono savivaldybėje uždaryti ir rekultivuoti 8 sąvartynai:

- Levaniškio k. Joniškėlio apyl. sen.;
- Kubiliūnų, Saločių sen.;
- Dičiūnų, Pušaloto sen.;
- Vaškų, Vaškų sen.;
- Liukpetrių, Daujėnų sen.;
- Kelmučių, Joniškėlio apyl. sen.;
- Deveitonių, Namišių sen.;
- Miežiūnų, Krinčino sen.

Įgyvendinus projektą, Pasvalio rajono savivaldybėje buvo sutvarkyta apie 12,63 ha atliekomis užterštų teritorijų.

3.7 VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS

Visuomenės švietimas užima svarbią vietą komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje - padeda skatinti tinkamą visuomenės dalyvavimą atliekų tvarkymo sistemoje. Nuolatos šviečiant visuomenę keliamas jos aplinkosauginio sąmoningumo lygis, visuomenė supažindinama su komunalinių atliekų tvarkymo ypatumais, informuojama apie egzistuojančią tvarką bei infrastruktūrą. Pagrindiniai visuomenės švietimo ir informavimo tikslai:

- Visuomenės informavimas siekiant supažindinti su esama sistema, būsima sistema, jos pakitimais;
- Visuomenės informavimas ir švietimas siekiant pakeisti požiūrį ir elgseną;
- Visuomenės informavimas ir švietimas siekiant išugdyti visuomenę, kuri išmano ir sugeba spręsti aplinkosaugines problemas.

Informavimo komunalinių atliekų tvarkymo klausimais kryptys privalo būti suderintos su atliekų tvarkymo sistemos plėtra bei vykstančiais savivaldybėje bei regione įgyvendinamais projektais.

Galima išskirti šias pagrindines visuomenės informavimo kryptis:

- Antrinių žaliavų rūšiavimas (kaip teisingai rūšiuoti atliekas, kur galima pašalinti išrūšiuotas atliekas);
- Žaliųjų atliekų kompostavimas namų ūkio sąlygomis (ką galima kompostuoti, kaip tai daryti);
- Elektros bei elektronikos įrangos atliekų šalinimas (šių atliekų žala aplinkai ir visuomenės sveikatai, vietos kur galima šalinti elektros ir elektronikos atliekas);
- Atliekų tvarkymo sistemoje vykdomi projektai (dėl kokių priežasčių įgyvendinami projektai, kokia jų nauda).

Pasvalio rajono savivaldybėje pagrindinę visuomenės švietimo ir informavimo funkciją atlieka Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras, Pasvalio rajono savivaldybės administracija, gamintojus ir importuotojus atstovaujančios organizacijos bei atliekas surenkanti įmonė.

3.8 PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ESAMOS SITUACIJOS APIBENDRINIMAS, STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GRĖSMIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

Remiantis atlikta Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos analize, žemiau pateiktas Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. nustatytų uždavinių įgyvendinimo regione vertinimas.

3.27 lentelė. Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 2007–2013 m. užduočių įgyvendinimas ir vertinimas

Nr.	Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 2007–2013 metams nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Rodiklis	Vertinimas
1.	Iki 2009 m. užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumą principas laikomas užtikrintu, kai viešojo komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijoje gyvenančių asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.	Neįgyvendinta, paslauga teikiama 88 proc. savivaldybės teritorijoje gyvenančių asmenų	Blogai

Nr.	Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 2007–2013 metams nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Rodiklis	Vertinimas
2.	Ne vėliau kaip nuo 2009 m. vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose.	Igyvendinta	Labai gerai
3.	Iki 2011 m. pabaigos uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus.	Igyvendinta	Labai gerai
4.	Iki 2013 m. paruošti perdirbti ar kitaip naudoti ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų. Užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. susidariusių savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus. Kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ar kitaip panaudotos.	Neįgyvendinta, pašalinta 83 procentai susidariusių komunalinių atliekų	Blogai
5.	2013 m. Pasvalio rajono savivaldybės šalinamų komunalinių bioskaidžių atliekų kiekis turi neviršyti 1700 t.	Neįgyvendinta, 2013 m. pašalinta 2287 tonos BSA	Blogai
6.	Ne vėliau kaip nuo 2013 m. sąvartynuose šalinti tik apdorotas atliekas.	Neįgyvendinta	Blogai
7.	Parengti ir (ar) patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad iki 2008 m. būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: - gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; - gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; - atskirai rinkti antrines žaliavas (esančias komunalinėse atliekose) iš įmonių, įstaigų ir organizacijų į specialius konteinerius ir (arba) naudojant kitas surinkimo priemones; Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu. Konteineriai ir jų pastatymo vietos turi būti estetiški ir patogūs lankytojams, atitikti visuomenės sveikatos saugos reikalavimus. Jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas antrinių žaliavų surinkimo priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	Igyvendinta iš dalies (šiuo metu trūksta 17 pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių sodų ir garažų bendrijose)	Gerai

Nr.	Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 2007–2013 metams nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Rodiklis	Vertinimas
8.	Iki 2009 m. užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų, taip pat šios atliekos surenkamos ir kitokiais būdais (pvz., apvažiuojant turėtojus). Gyventojams atstumas iki tokių aikštelių turėtų būti ne daugiau kaip 5 kilometrai.	Įgyvendinta	Labai gerai
9.	Siekdamos gerinti tam tikrų atliekų srautų surinkimą ir mažinti komunalinių atliekų tvarkymo savivaldybių valdomose sistemose išlaidas, savivaldybės turi glaudžiai bendradarbiauti su gamintojais ir importuotojais (arba jiems atstovaujančiomis licencijuotomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis), kurie pagal gamintojo atsakomybės principą turi organizuoti ir (ar) finansuoti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą, kad būtų įvykdytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo užduotys.	Įgyvendinta	Labai gerai

Įvertinus valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano uždavinių įgyvendinimą, nagrinėjamos Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2007–2013 m. plano užduotys bei jų vykdymas.

3.28 lentelė. Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2007–2013 m. plano užduotys bei jų vykdymas

Nr.	Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plane 2007–2013 m. nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Rodiklis	Vertinimas
1.	Iki 2009 m. įrengti 1 biologiškai skaidžių (žaliųjų) atliekų kompostavimo aikštelę.	Įgyvendinta	Labai gerai
2.	Įvertinti atliekų surinkimo ir rūšiavimo aikštelių plėtros poreikį bei parengti išplėtimo schemas.	Įgyvendinta	Labai gerai
3.	Vykdyti biologiškai skaidžių atliekų atskirą surinkimą iš gyventojų ir įmonių.	Neįgyvendinta	Blogai
4.	Įgyvendinti finansinį mechanizmą siekiant skatinti atliekų rūšiavimą.	Neįgyvendinta	Blogai
5.	Iki 2009 m. įrengti 2 didelių gabaritų atliekų priėmimo aikštes.	Neįgyvendinta (įrengta 1 aikštelė)	Gera
6.	Vykdyti didžiųjų komunalinių atliekų atskirą surinkimą iš gyventojų ir įmonių didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse.	Įgyvendinta	Labai gerai
7.	Vykdyti didelių gabaritų komunalinių atliekų atskirą surinkimą apvažiavimo būdu.	Įgyvendinta	Labai gerai

Įvertinus Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. nustatytų uždavinių įgyvendinimą Pasvalio rajono savivaldybėje žemiau pateikiama stiprybių, silpnųjų, galimybių ir grėsmių analizė.

3.29 lentelė. Pasvalio rajono savivaldybės stiprybių, silpnųjų, galimybių ir grėsmių analizė

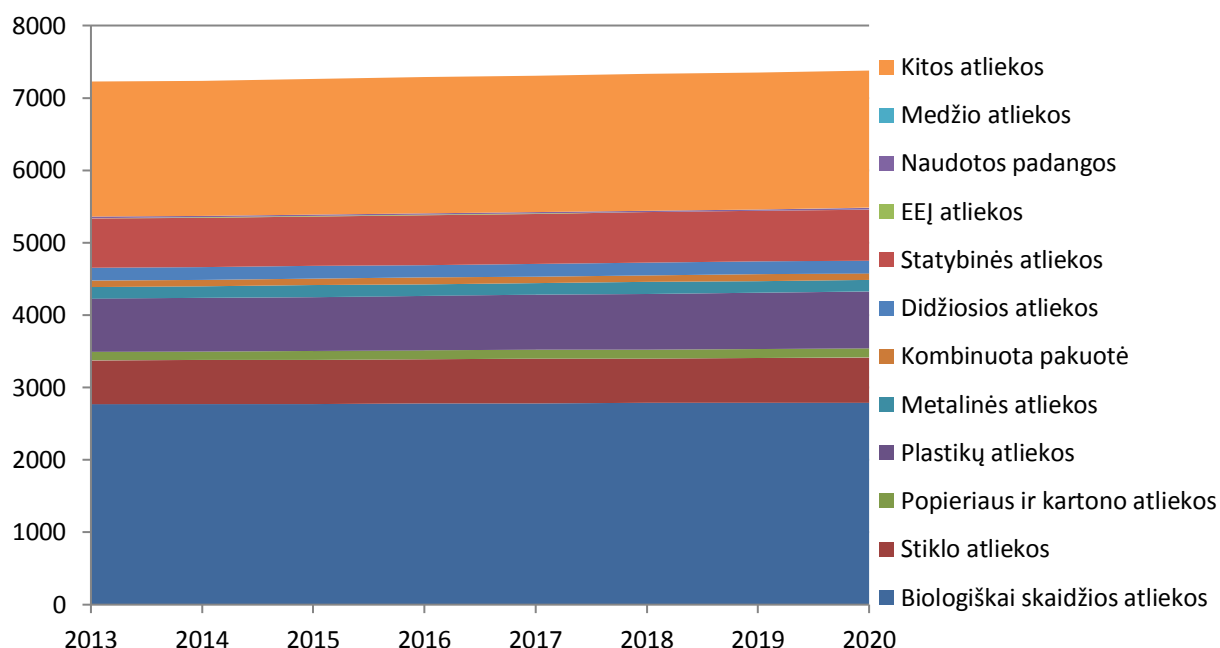
Stiprybės	Silpnybės
-----------	-----------

• Visos savivaldybėje surenkamos mišrios komunalinės atliekos šalinamos ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiame Panevėžio regioniniame atliekų sąvartyne; • Savivaldybėje įdiegtas Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano reikalavimus atitinkantis antrinių žaliavų surinkimo ir didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių tinklas; • Komunalinės atliekos renkamos atskirais srautais, pvz., žaliosios, didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos atliekos; • Savivaldybėje įdiegtos papildančios sistemos; • Pasirašytos sutartis su GIA; • Savivaldybėje uždaryti visi ES reikalavimų neatitinkantys sąvartynai bei šiukšlynai.	• Savivaldybėje neįgyvendinamas visuotinio principas, komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama tik 88 proc. gyventojų; • Įgyvendintos ne visos savivaldybės atliekų tvarkymo plane numatytos užduotys; • Ne visoms sodų ir garažų bendrijoms sudaromos sąlygos rūšiuoti antrines žaliavas; • Didžioji dalis savivaldybėje susidarančių komunalinių atliekų (apie 83 proc, nuo susidarančių) patenka į regioninį sąvartyną, vėluojama vykdyti Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano užduotis; • Esama vietinės tarifo už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatymo tvarka neskatina atliekų turėtojų mažinti komunalinių atliekų susidarymo ir daugiau atliekų rūšiuoti; • Esamų informavimo priemonių nepakanka visuomenės švietimui atliekų tvarkymo klausimais.
Galimybės	Grėsmės
• Pasitelkus atitinkamas priemones padidinti aptarnaujamų gyventojų dalį Pasvalio rajono savivaldybėje; • Artėjantis ES finansinės paramos 2014 -2020 m. laikotarpis sudarys galimybes finansuoti atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą Pasvalio rajono savivaldybėje; • Nuo 2015 metų diegiama konteinerių identifikavimo sistema žymiai pagerins atliekų apskaitą ir tuo pačiu skatins gyventojus labiau rūšiuoti antrines žaliavas; • Diferencijuotos įmokos įvedimas skatins gyventojus rūšiuoti antrines žaliavas ar kitas specifines atliekas.	• Nebus laiku įvykdytos biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo užduotys ir reikės mokėti valstybinį mokestį už atliekų šalinimą sąvartyne bei įmokas už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą dydį; • Visuomenės aplinkosauginis sąmoningumas nebus pakankamas ir rūšiuotų atliekų kiekiai augs nepakankamai, kad būtų užtikrintos komunalinių atliekų naudojimo užduotys.

4 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMO PROGNOZĖS 2015-2020 METAMS

Komunalinių atliekų susidarymo prognozės vertinamos laikotarpiui iki 2020 m. Susidarančių komunalinių atliekų kiekis priklauso nuo gyventojų skaičiaus kitimo ir bendros ekonominės situacijos savivaldybėje.

Įvertinus bendrą gyventojų Pasvalio rajono savivaldybėje pokytį pastebima, kad gyventojų skaičius Pasvalio rajone sparčiai mažėja. 2011, 2012, 2013 metais gyventojų Pasvalio rajone atitinkamai sumažėjo 3,02, 2,66 ir 1,83 proc. Tačiau prognozuojant, kad gerės ekonominė situacija, daroma prielaida, kad gyventojų skaičius rajone toliau mažės ne daugiau kaip po 1,5 proc. per metus.

4.1 paveikslas. Komunalinių atliekų susidarymo prognozė pagal atliekų rūšis

Vertinant susidarantį komunalinių atliekų kiekį, naudojamos realaus bendrojo vidaus produkto (realaus BVP) prognozės. Prognozuojamas realaus BVP augimas 2014 m. – 3,5 proc. Atliekų kiekio susidarymo prognozių skaičiavimuose baziniais metais pasirinkti 2013 m.

Vertinant komunalinių atliekų sudėtį, daroma prielaida, kad šalinamų atliekų sudėtis planavimo laikotarpiu beveik nesikeis nuo 2013 m. atliktų tyrimų rezultatų. Remiantis vyraujančiomis tendencijomis daroma prielaida, kad toliau didėjant vartojimui didės biologiškai skaidžių atliekų susidarymas pas gyventojus. Taip pat prognozuojama, kad dėl didėjančių žaliavų kainų didės tik pigiausių antrinių žaliavų kiekiai – popieriaus ir kartono, stiklo. Dėl atsigaunančios ekonomikos toliau didės statybinių atliekų bei kitų atliekų kiekiai.

Remiantis įvertintais 2015–2020 m. susidarančiais komunalinių atliekų kiekiais bei valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014–2020 m. laikotarpiui projekte numatytais uždaviniais vėlesniu etapu suformuojami komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniai Panevėžio regionui.

4.1 lentelė. 2015–2020 m. laikotarpyje susidarančių komunalinių atliekų kiekiai pagal sudėtį ir tvarkymo būdą, t.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Biologiškai skaidžios atliekos	2774	2778	2781	2785	2789	2792
Antrinės žaliavos	1729	1740	1751	1763	1774	1785
Stiklo atliekos	611	613	614	616	618	620
Popieriaus ir kartono atliekos	119	121	123	125	126	128
Plastikų atliekos	747	754	762	769	777	785
Metalinės atliekos	161	161	161	161	161	161
Kombinuota pakuotė	91	91	91	91	91	91
Specifinės atliekos	2666	2679	2692	2705	2717	2729
Didelių gabaritų atliekos	176	176	176	176	176	176
Statybinės atliekos	685	689	692	696	699	702
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	4	4	4	4	4	4
Naudotos padangos	22	22	22	22	22	22
Kitos atliekos	1779	1789	1798	1808	1817	1826
Pro „vartus“ patenkantis apdorojamas arba šalinamas komunalinių atliekų kiekis	5783	5737	5678	5610	5406	5307
Atskiras surinkimas ir tvarkymas	1478	1548	1630	1721	1948	2071
Iš viso	7261	7284	7308	7331	7354	7378

5 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR UŽDUOTYS

Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2020 m. nustatyti vadovaujantis Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 366, bei Panevėžio regioniniu atliekų tvarkymo planu 2014–2020 m.

Plėtojant Pasvalio rajono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama tenkinti atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą:

- **Atliekų prevencija.** Vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, mažinti kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose, naudoti produktus pakartotinai ar prailginti jų gyvavimo ciklą, taip sumažinant neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai;
- **Atliekų paruošimas naudoti pakartotinai.** Tikrinant, valant ar taisant parengti atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis, kad jie būtų vėl tinkami naudoti be pradinio apdirbimo;

- **Atliekų perdirbimas.** Naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti ir taip mažinti gamtinių ir kitų išteklių naudojimą;
- **Atliekų kitoks naudojimas.** Naudoti atliekas Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nurodytais būdais (išskyrus perdirbimą) ir taip mažinti atliekų keliamą pavojų aplinkai ir visuomenės sveikatai, gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį;
- **Atliekų šalinimas.** Atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, o vėliau – perdirbti ar kitaip naudoti, leidžiama šalinti tik atliekų šalinimo įrenginiuose, įrengtuose ir eksploatuojamuose pagal teisės aktų reikalavimus.

Laikantis nustatyto atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, pirmiausia turi būti vengiama atliekų susidarymo ir taikomos kitos atliekų prevencijos priemonės, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, paruošiamos naudoti pakartotinai, perdirbamos ar kitaip naudojamos tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo principai – savarankiškumo ir artumo, atsargumo ir tvarumo, techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo, visuotinum ir „teršėjas moka“.

Vadovaujantis **savarankiškumo ir artumo principu** siekiama, kad mišrios komunalinės atliekos būtų naudojamos, o netinkamos perdirbti ar kitaip naudoti atliekos būtų šalinamos atitinkamai viename iš artimiausių tinkamai įrengtame atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginyje. Atsižvelgiant į tam tikrų rūšių atliekoms reikalingus specialius įrenginius, kai nėra galimybių atliekas šalinti, o mišrias komunalines atliekas naudoti įrenginiuose Lietuvoje, gali būti svarstoma galimybė atliekas šalinti, o mišrias komunalines atliekas naudoti Europos Sąjungos valstybėse esančiuose įrenginiuose. Artumo ir savarankiškumo principai nereiškia, kad Lietuva turi turėti visą spektrą atliekų galutinio naudojimo įrenginių.

Techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo principai teigia, kad, kuriant ir plėtojant atliekų tvarkymo infrastruktūrą, turi būti įvertintos techninės ir ekonominės galimybės.

Visuotinum principas reiškia, kad viešojo komunalinių atliekų tvarkymo paslauga turi būti pasiūloma ir teikiama visiems komunalinių atliekų turėtojams.

„Teršėjas (atliekų turėtojas) moka“ principas reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas. Produktų gamintojai ir (ar) importuotojai, platintojai, taip pat pakuočių naudotojai ir (ar) importuotojai, pardavėjai gali pasidalyti produktų ir pakuočių atliekų tvarkymo išlaidas. Gamintojo atsakomybės principas taikomas tvarkant pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos padangų, baterijų ir akumuliatorių atliekas.

5.1 PAGRINDINIAI KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS VYSTYMO PRIORITETAU 2015-2020 METŲ LAIKOTARPIU

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai ir kryptys Pasvalio rajono savivaldybėje 2015–2020 metų laikotarpiu yra:

- Užtikrinti visuotinę atliekų surinkimo paslaugą;
- Užtikrinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimą;
- Išplėtoti atskiros atliekų surinkimo sistemą;
- Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį;
- Padidinti esamus komunalinių atliekų perdirbimo ar kito panaudojimo pajėgumus.

Siekiant sumažinti atliekų šalinimą sąvartynuose ir įgyvendinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą, būtina sukurti reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, pradedant atskiro atliekų surinkimo priemonėmis, baigiant atliekų mechaninio biologinio apdorojimo, atskirai surinktų biologiškai skaidžių atliekų anaerobinio apdorojimo ir likusių po rūšiavimo, netinkamų atliekų perdurbimu, atliekų naudojimo energijai gauti skirtais įrenginiais.

5.2 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR UŽDUOTYS IKI 2020 M.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintame Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatytais tikslais, numatomi šie Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo 2015–2020 m. tikslai ir uždaviniai:

- **Tikslas.** Užtikrinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų ir užduočių vykdymo kontrolę ir stebėseną:
 - **Uždavinys.** Vykdyti komunalinių atliekų tvarkymo užduočių vykdymo stebėseną;
 - **Uždavinys.** Stiprinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų vykdymo kontrolę.
- **Tikslas.** Tobulinti komunalinių atliekų tvarkymo teisinę bazę:
 - **Uždavinys.** Atnaujinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimus atliekų turėtojams;
 - **Uždavinys.** Sukurti finansinį mechanizmą, kuris skatintų rūšiuoti antrines žaliavas, biologiškai skaidžias, žaliąsias atliekas.
- **Tikslas.** Stiprinti atliekų tvarkytojų, savivaldybių darbuotojų administracinius gebėjimus, užtikrinti informavimą ir švietimą atliekų tvarkymo klausimais:
 - **Uždavinys.** Teikti visuomenei informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymą, plėtoti ekologinį švietimą;
 - **Uždavinys.** Stiprinti savivaldybių darbuotojų administracinius gebėjimus.
- **Tikslas.** Užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą:
 - **Uždavinys.** Plėtoti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą;
 - **Uždavinys.** Plėtoti atskirų atliekų srautų surinkimo kiekius;
 - **Uždavinys.** Plėtoti komunalinių atliekų surinkimo kokybę.

5.1 lentelėje pateikiamos Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, kurios nustatytos vadovaujantis Valstybiniu atliekų tvarkymo planu 2014–2020 m. laikotarpiui. Taip pat pateikiamos užduotys, kurios buvo nustatytos ankstesniame (2007–2013 m.) Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane.

5.1 lentelė. Kiekybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys remiantis Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014–2020 m. uždaviniais

Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas 2007–2013	Valstybinio atliekų tvarkymo planas 2014–2020	Kiekybinė užduotis Pasvalio rajono savivaldybei 2015–2020 m.
1	2	3
Kiekybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys		
Užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus. Kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirtos ar kitaip panaudotos.	Iki 2016 metų užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 55 procentų Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus, o kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirtos ir kitaip panaudotos.	Iki 2016 metų užtikrinti, kad šalinimų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 4006 tonų. Iki 2020 metų užtikrinti, kad šalinimų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 2582 tonų.

Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas 2007–2013	Valstybinio atliekų tvarkymo planas 2014–2020	Kiekybinė užduotis Pasvalio rajono savivaldybei 2015–2020 m.
1	2	3
	Iki 2020 metų užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 35 procentų Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus, o kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ir kitaip panaudotos.	
Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos, neviršytų Pasvalio rajono savivaldybei didžiausių leistinų šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekių. Nuo 2020 m. – 1200 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų.	Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos, neviršytų VATP numatytų užduočių (žr. 3 stulpelį).	Nuo 2014 iki 2015 metų ne daugiau kaip 3539 t/metus. Nuo 2016 iki 2017 metų ne daugiau kaip 3185 t/metus. Nuo 2018 iki 2019 metų ne daugiau kaip 2832 t/ metus. Nuo 2020 metų ne daugiau kaip 2477 t/ metus.
Iki 2020 m. paruošti pakartotinai naudoti ir perdirbti mažiausiai 50 proc. (vertinant atliekų kiekį) bent tokių komunalinių atliekų (įskaitant pakuočių atliekas) kaip popierius ir kartonas, metalas, plastikas ir stiklas ir kitos kilmės atliekų, jei šie atliekų srautai panašūs į namų ūkių atliekas.	Užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti.	Paruošti pakartotiniam naudojimui ar perdirbti ne mažiau kaip 893 tonas antrinių žaliavų.
Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir atskiro surinkimo sistemos plėtros užduotys		
	Iki 2015 m. įdiegti žaliųjų atliekų susidarymo vietoje tvarkymo infrastruktūrą, pateikiant gyventojams kompostavimo dėžes arba taikant skatinimo priemones, gyventojams įsirengiant individualaus kompostavimo priemones savo lėšomis. Nesant galimybės kompostuoti individualiai, gyventojams sudaryti galimybes pristatyti žaliąsias atliekas į centralizuoto jų surinkimo ar tvarkymo aikšteles (didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles ar žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles). Iki 2019 metų įdiegti atskiro maisto/ virtuvės atliekų surinkimo sistemą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktų maisto/ virtuvės atliekų apdorojimui.	Pateikti trūkstamas kompostavimo dėžes individualių namų gyventojams arba paskatinti gyventojus kompostuoti savos gamybos kompostavimo įrenginiuose. Nesant galimybės kompostuoti individualiai, gyventojams sudaryti galimybes pristatyti žaliąsias atliekas į centralizuoto jų surinkimo ar tvarkymo aikšteles (didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles ar žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles). Iki 2019 metų įdiegti atskirą maisto atliekų surinkimo sistemą.

Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas 2007–2013	Valstybinio atliekų tvarkymo planas 2014–2020	Kiekybinė užduotis Pasvalio rajono savivaldybei 2015–2020 m.
1	2	3
Atskiros atliekų surinkimo sistemos plėtros užduotys		
	Iki 2015 m. sausio 1 d. turėti parengtas ir patvirtintas konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktų reikalavimams antrinių žaliavų surinkimui, jas atnaujinti. Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti (ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų). Savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos. Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu. Jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslus, taikyti kitas priemones ir būdus (pvz. antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	Iki 2015 m. sausio 1 d. atnaujinti bei papildyti parengtas antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemas. Iki 2016 m. įrengti trūkstamas antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikšteles sodų ir garažų bendrijose.
	Užtikrinti, kad savivaldybėje būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50000 gyventojų.	Užduotis įgyvendinta.
	Ne mažiau kaip 2 kartus per metus užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu. Savivaldybė turi užtikrinti buityje	Esant galimybei sutartyse su atliekų tvarkytojais nustatyti prievolę dėl didelių gabaritų, pavojingų atliekų surinkimo (2 kartus/metus) apvažiavimo būdu.

Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas 2007–2013	Valstybinio atliekų tvarkymo planas 2014–2020	Kiekybinė užduotis Pasvalio rajono savivaldybei 2015–2020 m.
1	2	3
	susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) atskirą surinkimą, ir kad jų organizuojamose atliekų tvarkymo sistemose nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybė turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu ne rečiau kaip du kartus per metus. Savivaldybė, sudarydama sutartis su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sistemų, turi siekti, kad tie pavojingųjų atliekų srautai, kurių surinkimas techniškai galimas, būtų surenkami tiesiogiai iš gyventojų, įrengiant specialius konteinerius gyvenamuose namuose arba komunalinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelėse.	Esant galimybei sutartyse su gamintojų ir importuotojų organizacijomis nustatyti prievolę dėl pavojingųjų atliekų surinkimo konteinerinių aikštelių įrengimo.
	Numatyti atskiras tekstilės atliekų surinkimo priemonės (konteineriai)	Iki 2015 metų sausio 1 d. atnaujintoje antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemoje numatyti šių atliekų surinkimo konteinerių skaičių ir plėtrą.
Pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistema turi būti organizuota taip kad būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir perdirbti (išvežti/eksportuoti perdirbti) 55-80 proc., pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektą vidaus rinkai pakuočių kiekį, atitinkamai pagal šias pakuočių medžiagas: • stiklinių – ne mažiau kaip 60 proc.; • popierinių ir kartoninių – ne mažiau kaip 60 proc.; • plastikinių – ne mažiau kaip 22,5 proc. skaičiuojant tik medžiagą, kuri perdirbama į plastiką; • metalinių – ne mažiau kaip 50 proc.; • medinių – ne mažiau kaip 15 proc.	Nepasikeitė.	Esant galimybei iki 2015 metų nustatyti kiekybines pakuočių surinkimo užduotis sutartyse su gamintojų, importuotojų organizacijomis: • popieriaus PA – 2,35 kg/ gyventojui per metus; • plastiko PA – 13,00 kg/ gyventojui per metus; • stiklo PA – 8,00 kg/ gyventojui per metus; • metalinės PA – 2,30 kg/ gyventojui per metus; Iki 2020 metų surenkamų pakuotės atliekų kiekis turi būti ne mažesnis kaip: • popieriaus PA – 3 kg/ gyventojui per metus; • plastiko PA – 15,00 kg/ gyventojui per metus; • stiklo PA – 9,12 kg/ gyventojui per metus. • metalinės PA – 2,30 kg/ gyventojui per metus.

Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas 2007–2013	Valstybinio atliekų tvarkymo planas 2014–2020	Kiekybinė užduotis Pasvalio rajono savivaldybei 2015–2020 m.
1	2	3
	Iki 2015 m. gruodžio 31 d, būtų surenkama ne mažiau kaip 4 kilogramai vienam gyventojui per metus buitinių elektros ir elektroninės įrangos atliekų. Nuo 2016 m. būtų surenkama ne mažiau kaip 45 proc. (masės procentais) elektros ir elektroninės įrangos, atsižvelgiant į elektros ir elektroninės įrangos kiekį, patiektą vidaus rinkai.	Esant galimybei, nustatyti gamintojų ir importuotojų organizacijoms uždavinį dėl 4 kg/gyv. elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo. Nuo 2016 m. surinkti nemažiau kaip 45 % (masės procentais) elektros ir elektroninės įrangos, atsižvelgiant į elektros ir elektroninės įrangos kiekį, patiektą vidaus rinkai.

6 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS

6.1 lentelė. Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2015–2020 m.

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt
1. Užtikrinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų ir užduočių vykdymo kontrolę ir stebėseną	1.1 Vykdyti komunalinių atliekų tvarkymo užduočių vykdymo stebėseną	Vykdyti mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimus, siekiant įvertinti biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduoties vykdymą	Esant galimybei papildyti sutartis su atliekų tvarkytojais dėl prievolės reguliariai vykdyti komunalinių atliekų sudėties tyrimus	2015–2016 m.	Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras/ savivaldybė	Atliekų tvarkytojų lėšos	10 (kasmet)
		Vykdyti mišrių komunalinių atliekų kiekio (normų) tyrimus	Esant galimybei papildyti sutartis su atliekų tvarkytojais dėl prievolės reguliariai vykdyti komunalinių atliekų kiekio tyrimus	2015–2016 m.	Savivaldybė / atliekų tvarkytojai	Atliekų tvarkytojų lėšos	20 (kasmet)
		Atliekų tvarkytojų monitoringas (priežiūra)	Esant galimybei sutartyse su paslaugos teikėjais (atliekų tvarkytojais) nustatyti sankcijas ir baudas už kokybės reikalavimų nevykdymą	Rengiant pirkimo dokumentus, paslaugų pirkimui	Savivaldybė	Savivaldybės lėšos	-
	1.2 Stiprinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų vykdymo kontrolę	Reguliariai vykdyti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių vykdymo kontrolę	Esant galimybei įsteigti papildomus etatus savivaldybėje	2015–2020 m.	Savivaldybės administracijos atstovai	Savivaldybės lėšos	36

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt
2. Tobulinti komunalinių atliekų tvarkymo teisinę bazę	2.1 Atnaujinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimus atliekų turėtojams						
		Savivaldybės taryboje priimti sprendimą, kuriame nustatomi diferencijuotos įmokos dydžiai už komunalinių atliekų tvarkymą	Dokumentų parengimas, sprendimų priėmimas	Iki 2016 m.	Savivaldybė	Savivaldybės lėšos	-
3. Stiprinti atliekų tvarkytojų, savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus, užtikrinti informavimą ir švietimą atliekų tvarkymo klausimais	3.1 Teikti visuomenei informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymą, plėtoti ekologinį švietimą	Informuoti visuomenę apie teikiamas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas	Esant galimybei papildyti esamas sutartis komunalinių atliekų tvarkytojams nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	Savivaldybė, atliekų tvarkytojai	Savivaldybės/ atliekų tvarkytojų lėšos	15 (kasmet)
		Informuoti visuomenę apie antrinių žaliavų ir pakuočių bei pakuočių atliekų surinkimą savivaldybės teritorijoje	Esant galimybei sutartyse su gamintojų importuotojų organizacijomis nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	Gamintojų importuotojų organizacijos, savivaldybė, atliekų tvarkytojai	Gamintojų importuotojų organizacijų/ savivaldybės/ atliekų tvarkytojų lėšos	10 (kasmet)
		Informuoti visuomenę apie elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą	Esant galimybei sutartyse su gamintojų importuotojų organizacijomis nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	Gamintojų importuotojai, savivaldybė, atliekų tvarkytojai	Gamintojų importuotojų organizacijų/ savivaldybės/ atliekų tvarkytojų lėšos	10 (kasmet)
		Informuoti visuomenę apie pavojingųjų atliekų tvarkymą	Esant galimybei sutartyse su gamintojų importuotojų	Du kartus per metus	Gamintojų importuotojai,	Gamintojų importuotojų	10 (kasmet)

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt
			organizacijomis ir (arba) pavojingų atliekų tvarkytojais nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo		savivaldybė, atliekų tvarkytojai	organizacijų/ savivaldybės/ atliekų tvarkytojų lėšos	
	3.2 Stiprinti savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus	Dalyvauti konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika		2015–2020	Savivaldybė	Savivaldybės lėšos	5 (kasmet)
4. Užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą	4.1 Plėtoti Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą						
		Pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius	Įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos	Iki 2016	Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras/ savivaldybė	ES paramos/ Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro lėšos	Bendra projekto vertė 38 279, Lt
		Atskiro maisto/ virtuvės atliekų apdorojimo įrenginių statyba	Bendradarbiauti su Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centru ir kitomis savivaldybėmis planuojant ir statant maisto atliekų apdorojimo įrenginius	Iki 2019	Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras/ savivaldybė	ES paramos/ Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro/ atliekų tvarkytojų lėšos	4 000
		Atskiro maisto/ virtuvės atliekų surinkimas	Parenkant maisto/ virtuvės atliekų tvarkytojus	Iki 2019	Savivaldybė	Atliekų tvarkytojų lėšos	50

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt
		Savivaldybės teritorijoje esančiuose sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę	Įvertinti kiekvienos trūkstamos aikštelės tikslingumą ir patikslinti trūkstamų aikštelių skaičių sodų ir garažų bendrijose Įrengti antrinių žaliavų surinkimo aikšteles, parengiant reikiamą dokumentaciją, pastatyti konteinerius nustatytam trūkstamų aikštelių skaičiui	Iki 2016	Savivaldybė / atliekų tvarkytojai/ gamintojų ir importuotojų organizacijos	Gamintojų ir importuotojų organizacijų/ savivaldybės/ atliekų tvarkytojų lėšos	30
		Žaliųjų atliekų surinkimo plėtra	Aprūpinti individualių namų gyventojus kompostavimo dėžėmis arba paskatinti gyventojus kompostuoti savos gamybos kompostavimo įrenginiuose ir pan.	Nuolat pagal poreikį	Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras / savivaldybė	Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro/ savivaldybės lėšos	10
		Užtikrinti pastovų žaliųjų atliekų kompostavimo dėžių, pakuotės atliekų bei antrinių žaliavų konteinerių kiekį	Esant galimybei sutartyse su gamintojų ir importuotojų organizacijomis nustatyti prievolę dėl atliekų turėtojų aprūpinimo trūkstamais kontaineriais	Nuolatos	Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras / savivaldybė / atliekų tvarkytojai	Gamintojų ir importuotojų organizacijų/ Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro/ savivaldybės lėšos	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt
		Išplėsti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles, esančias adresais Mūšos g. 12B, Pasvalys ir Vytauto g. 52A, Joniškėlis, įrengiant jose daiktų mainų punktus ir automobilines svarstyklas	Išplėstos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, esančios adresais Mūšos g. 12B, Pasvalys ir Vytauto g. 52A, Joniškėlis, įrengiant jose daiktų mainų punktus ir automobilines svarstyklas.	2020-2022	Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras/ savivaldybė	ES lėšos/Projekto „Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“ papildomos finansavimo lėšos	Bendra projekto vertė 98 686 (Eur be PVM)
	4.1.1. Joniškėlio mieste suprojektuoti ir įrengti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę su pavojingų atliekų surinkimo punktu						
	4.1.2. Suprojektuoti ir įrengti trūkstamas antrinių žaliavų surinkimo aikšteles, jose pastatyti konteinerius						

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt
	4.2 Plėtoti atskirų atliekų srautų surinkimo kiekius	Pavojingų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) surinkimas apvažiavimo būdu	Esant galimybei papildyti esamas sutartis (arba sudaryti naujas) su komunalinių atliekų tvarkytoju ir nustatyti prievolę ne rečiau kaip 2 kartus per metus apvažiavimo būdu surinkti pavojingas atliekas	Ne rečiau kaip du kartus per metus	Savivaldybė /atliekų tvarkytojai	Atliekų tvarkytojų lėšos	30
		Didelių gabaritų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu	Esant galimybei papildyti esamas sutartis (arba sudaryti naujas) su komunalinių atliekų tvarkytoju ir nustatyti prievolę	Ne rečiau kaip du kartus per metus,	Savivaldybė /atliekų tvarkytojai	Atliekų tvarkytojų lėšos	30
		Elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimą ir tolesnį tvarkymą organizuoti taip, kad iki 2015 metų gruodžio 31 d. šios įrangos atliekų būtų surenkama ne mažiau kaip 4 kilogramai vienam gyventojui per metus	Esant galimybei sutartyse su gamintojų ir importuotojų organizacijomis nustatyti prievolę dėl šio kiekio - 4 kg. surinkimo	2015	Savivaldybė/ gamintojų ir importuotojų organizacijos	Gamintojų ir importuotojų organizacijų lėšos	-
		Surinkti ne mažiau kaip 45 procentus (masės procentais) elektros ir elektroninės įrangos atliekų, skaičiuojant pagal elektros ir elektroninės įrangos kieki, patiektą vidaus rinkai	Sutartyse su gamintojų ir importuotojų organizacijomis nustatyti prievolę dėl šio kiekio surinkimo	Nuo 2016	Savivaldybė/ gamintojų ir importuotojų organizacijos	Gamintojų ir importuotojų lėšos	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt
		Numatyti ir taikyti tekstilės atliekų surinkimo priemonės	Papildyti antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo schemas numatant tekstilės konteinerius praplečiant antrinių žaliavų aikšteles,	2015	Savivaldybė/ atliekų tvarkytojai	Savivaldybės/ atliekų tvarkytojų lėšos	105
		Privalomojo užstato vienkartinėms gėrimų pakuotėms sistemos įdiegimas		Iki 2015	Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras/ savivaldybė/ gamintojų importuotojų organizacijos	ES paramos/ Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro/ savivaldybės/ gamintojų importuotojų organizacijos lėšos	-
	4.3 Plėtoti komunalinių atliekų surinkimo kokybę	Atnaujinti ir/ papildyti konteinerių išdėstymo schemą	Paskelbti konkursą dėl konteinerių išdėstymo schemos parengimo	2015	Savivaldybė	Savivaldybės lėšos	15
		Gerinti mišrių komunalinių atliekų surinkimo kokybę įdiegiant konteinerių ir (ar) kitų surinkimo priemonių identifikavimo ir paslaugos teikimo vykdant komunalinių atliekų surinkimo elektroninį identifikavimą	Esant galimybėms papildyti esamas sutartis su atliekų tvarkytojais įtraukiant minimalius kokybės reikalavimus nurodytus Aplinkos ministerijos dokumentuose	2015	Savivaldybės/ atliekų tvarkytojai	Atliekų tvarkytojų lėšos	305 (investicijos)

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt
		Siekiant teikiamų paslaugų kokybės vykdyti nuolatinį atliekų tvarkytojų veiklos monitoringą		Nuolatos	Savivaldybės	Savivaldybės lėšos	-

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [T1-25](#), 2016-02-10, paskelbta TAR 2016-02-11, i. k. 2016-02700

Nr. [T1-110](#), 2020-05-27, paskelbta TAR 2020-05-27, i. k. 2020-11243

7 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO IR TVARKYMO ATEITYJE ĮVERTINIMAS

7.1 PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS IR KITŲ ORGANIZACIJŲ BENDRADARBIAVIMO VYSTYMAS

Norint užtikrinti efektyvią Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, būtinas darnus atliekų tvarkymo sektoriuje veikiančių organizacijų bendradarbiavimas. Šis bendradarbiavimas turėtų būti nukreiptas siekiant stiprinti žmogiškuosius gebėjimus vietos savivaldos institucijoje bei kitose organizacijose t.y. organizuojant įvairius mokymus, seminarus, diskusijas, keitimąsi gerąja patirtimi tiek šalies viduje, tiek įvertinant užsienio šalių praktiką. Stiprinti savivaldybės ir kitų organizacijų tarpusavio bendradarbiavimą galima užtikrinant keitimąsi informacija bei patirtimi, kartu koordinuojant veiksmus bei identifikuojant bendrąsias ir specifines savivaldybės atliekų tvarkymo problemas.

Siekdama gerinti tam tikrų atliekų srautų surinkimą ir mažinti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos išlaidas, savivaldybė taip pat privalo tiesiogiai bendradarbiauti su gamintojais ir importuotojais arba gamintojams ir importuotojams atstovaujančiomis organizacijomis, kurie pagal gamintojo atsakomybės principą turi organizuoti ir finansuoti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą, kad būtų įvykdytos Lietuvos Respublikos valstybiniame atliekų tvarkymo plane nustatytos atliekų tvarkymo užduotys.

7.2 ANTRINIŲ ŽALIAVŲ, PAKUOČIŲ BEI PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS

7.1 lentelė. Antrinių žaliavų tame tarpe ir pakuotės atliekų surinkimas įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones

Antrinių žaliavų, pakuotės, pakuotės atliekų srautas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antrinių žaliavų (tame tarpe ir pakuočių) atskiras surinkimas, tonomis							
Kiekis, surinktas antrinių žaliavų konteneriuose	508	375	404	442	486	537	599
Stiklo atliekos	251	163	187	216	248	285	328
Popieriaus ir kartono atliekos	118	119	121	123	125	126	128
Plastikų atliekos	136	88	88	93	98	102	108
Metalinės atliekos	3	5	7	10	16	23	35
Kiekis surinktas remiantis užstato sistema	0	200	217	236	257	279	303
Stiklo	0	90	97	105	114	124	134
Plastiko	0	110	120	131	142	155	169
Kiekis perdirbtas MBA	0	235	232	228	222	214	202
Metalinės atliekos	0	125	123	120	116	110	101
Plastikų atliekos	0	110	109	108	106	104	102
Atskirai surenkama, apdorojama	456	508	810	853	906	964	1030
Kiekis patenkantis į sąvartyną	1254	1211	920	887	846	798	744
Viso:	1710	1719	1729	1740	1751	1763	1774

Siekiant įvykdyti pakuotės atliekų tvarkymo užduotis Pasvalio rajono savivaldybė turi:

- Organizuoti pakuotės atliekoms surinkti skirtų kontenerių išdalinimą;
- Pasirašyti atnaujintą sutartį su gamintojų ir importuotojų asociacija/ -omis. Sutartyje turi būti įtrauktos užduotys nurodytos žemiau esančioje lentelėje.

7.2 lentelė. Užduotys ir terminai įtraukiami atnaujintoje sutartyje su gamintojais ir importuotojais arba juos atstovaujančiomis organizacijomis

Iki 2015 metų	Iki 2020 metų
Gamintojų ir importuotojų lėšomis aprūpinti individualių namų savininkus pakuotės atliekų surinkimo konteineriais	Gamintojų importuotojų organizacijų lėšomis nuolat atnaujinti susidėvėjusius pakuotės atliekoms surinkti skirtus konteinerius, naujais konteineriais aprūpinti naujų individualių namų savininkus
Surenkamų pakuotės atliekų kiekis turi būti ne mažesnis kaip:	
Popieriaus PA – 2,35 kg/ gyventojui per metus; Plastiko PA – 13,00 kg/ gyventojui per metus; Stiklo PA – 8,00 kg/ gyventojui per metus; Metalinės PA – 2,30 kg/ gyventojui per metus;	Popieriaus PA – 3,00 kg/ gyventojui per metus; Plastiko PA – 15,00 kg/ gyventojui per metus; Stiklo PA – 9,12 kg/ gyventojui per metus; Metalinės PA – 2,30 kg/ gyventojui per metus;

Remiantis aukščiau pateikta lentele ir įvertinus 2015 metais surenkamų pakuočių atliekų kiekius, Pasvalio rajono savivaldybė, esant galimybei, turi patikslinti šių atliekų surinkimo užduotis 2016–2020 metams gamintojų ir importuotojų asociacijai/-oms, tam kad būtų surenkami realūs šių atliekų kiekiai ir įgyvendintos šio plano užduotys.

Privalu atnaujinti antrinių žaliavų bei pakuočių atliekų konteinerių išdėstymo schemas 2015 metais. Reikalavimai schemas atnaujinimui išdėstyti žemiau esančioje lentelėje.

7.3 lentelė. Reikalavimai schemų atnaujinimui

2015 m.
Daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų.
Rekomenduojama, kad daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 150 metrų.
Numatyti tekstilės atliekoms surinkti skirtus konteinerius praplečiant antrinių žaliavų aikšteles.
Įvertinti esamas ir numatyti naujas aikšteles antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose.
Įvertinti esamas ir numatyti naujas aikšteles skirtas antrinėms žaliavoms surinkti gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose.
Sodų ir garažų bendrijose įvertinti kiekvienos trūkstamos aikštelės tikslumą ir patikslinti trūkstamų aikštelių skaičių sodų ir garažų bendrijose.

Schemoje numatytoms aikštelėms turi būti parengti techniniai projektai, vėliau aikštelės privalo būti įrengtos - jose pastatyti konteineriai.

2016–2020 metais Pasvalio rajono savivaldybė turi atsižvelgti į galimus teisės aktų pakeitimus ir pagal poreikį atnaujinti konteinerinių aikštelių schemas.

7.3 BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ, TAME TARPE ŽALIŲJŲ ATLIEKŲ BEI MAISTO ATLIEKŲ, TVARKYMAS

7.4 lentelė. Biologiškai skaidžių atliekų tame tarpe ir maisto (virtuvės) sutvarkymas/ surinkimas įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones

Biologiškai skaidžių atliekų srautas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Biologiškai skaidžių atliekų sutvarkymas, tonomis							
Kiekis, sukompostuotas kompostavimo dėžėse (namudinis kompostavimas)	145	147	149	151	153	154	156
Maisto (virtuvės) atliekų kiekis, surinktas konteineriais	0	0	0	0	0	125	133
Kiekis, atskirai surinktas žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje	355	373	391	411	431	453	476

Kiekis, atskirtas ir apdorotas MBA įrenginiuose	0	1803	1790	1776	1761	1645	1622
Viso atskiras surinkimas, apdorojimas:	500	2323	2330	2337	2345	2377	2387
Sąvartyne šalinamas biologiškai skaidžių atliekų kiekis	2271	451	447	444	440	411	406

Dalis Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje susidarančių biologiškai skaidžių atliekų bus kompostuojamos jų susidarymo vietoje. Tai gali atlikti beveik visi privatūs namų ūkiai, turintys nuosavą sklypą su sodu. Skaičiuojama, kad 100 m² sodo užtenka 1 m² ploto kompostavimo vietos.

Individualus biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas leis vidutiniškai sumažinti patenkančių biologiškai skaidžių atliekų apie 150 tonų per metus. Kompostavimui tinka visos augalinės atliekos iš sodo ir daržo (šakos, žolė, lapai) bei augalinės kilmės maisto ruošimo atliekos. Dėl higienos sumetimų namų sąlygomis draudžiama kompostuoti mėsą ir virtą maistą. Taip pat, namudiniam kompostavimui netinka gyvos šaknys bei daigios sėklos, kadangi dėl pakankamai žemos temperatūros jos pilnai nesuyra. Įprastas vieno namų ūkio kompostavimo našumas siekia 0,5 - 1 m³.

Technologiškai namudinis kompostavimas yra labai nesudėtingas: virtuvės ir sodo atliekos yra patalpinamos į medinę ar plastmasinę kompostavimo talpą ar aptvarą. Šakos ir krūmai turi būti susmulkinti. Maždaug kartą per metus kompostavimo talpa/apptvaras yra ištuštinamas ir kompostas yra persijojamas. Likusi neatsisijojusi dalis grąžinama atgal į komposterį kompostavimui kitiems metams. Tokiu būdu gaunama 350–450 kg patalpintos medžiagos aukštos kokybės komposto, pasižyminčio mažu teršalų kiekiu (pvz. sunkiųjų metalų ar kt. pavojingų cheminių junginių).

Įmonės, kurios užsiima gatvių, parkų ir kitų žaliųjų zonų priežiūra, bei kitos įmonės, kurių veikloje susidaro tokios atliekos, susidarančias žaliąsias atliekas šalina nuotekų dumblo kompostavimo aikštelėje arba tokios įmonės įsirengia aplinkosauginius reikalavimus atitinkančius kompostavimo įrenginius, arba naudojami kitų įmonių kompostavimo įrenginiais. Sąnaudos, tenkančios šių atliekų tvarkymui, yra įtraukiamos į šių įmonių paslaugų įkainius.

Sklandus ir nenutrūkstamas esamos atliekų tvarkymo infrastruktūros eksploatavimas

Savivaldybės teritorijoje biologiškai skaidžios, tame tarpe žaliosios atliekos - tvarkomos naudojant esamą rajoninę atliekų tvarkymo infrastruktūrą: didelių gabaritų atliekų surinkimo, žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles.

Žaliųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimas ir diegimas

Savivaldybė turi:

- Užtikrinti, kad būtų išdalintos trūkstamos žaliųjų atliekų kompostavimo dėžės/ konteineriai individualių namų savininkams;
- Pateikiant gyventojams/ sodų bendrijoms kompostavimo dėžes arba taikant skatinimo priemones, gyventojams/ sodų bendrijoms įrengiant individualaus kompostavimo priemones savo lėšomis.

Žaliųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimas iki 2020 metų

Savivaldybė turi:

- Užtikrinti pastovų trūkstamų žaliųjų atliekų kompostavimo dėžių/konteinerių pateikimą individualių namų savininkams;

- Pagal poreikį teikti gyventojams/sodų bendrijoms kompostavimo dėžes/konteinerius arba taikyti skatinimo priemones, gyventojams/sodų bendrijoms įrengiant individualaus kompostavimo priemones savo lėšomis.

Šios užduoties įgyvendinimas gali būti pavestas komunalinių atliekų tvarkytojui, papildant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutartį.

Maisto atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimas ir diegimas

Savivaldybė turi:

- Prieš planuojant šių atliekų surinkimą atsižvelgti į Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro parengta galimybių studiją, kurioje būtų techninis ir ekonominis maisto atliekų surinkimo sistemos įdiegimo įvertinimas,;
- Iki 2019 metų pradėti atskiro maisto atliekų surinkimą.

Reikia atkreipti dėmesį, kad atskiro maisto atliekų surinkimo prievolė yra nustatyta pačioms įmonėms (viešojo maitinimo ir kitos įstaigos). Atskiras biologiškai skaidžių atliekų surinkimas iš gyventojų yra problemiškas dėl šių priežasčių: atskirų konteinerių daugiabučių namų kvartaluose išdėstymas, surenkamų atliekų kokybė (užterštumas kitomis atliekomis), didelė atskiro atliekų surinkimo kaina, maža tikimybė surinkti reikalaujamą biologiškai skaidžių atliekų kiekį, ypač ne miesto teritorijoje, o surinkus - dar labiau padidėję transportavimo kaštai, higieninės aplinkos problemos.

7.4 SPECIFINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS

Planuojami sutvarkyti specifinių atliekų kiekiai iki 2020 metų pateikti žemiau esančioje lentelėje.

7.5 lentelė. Specifinių atliekų sutvarkymas/ surinkimas įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones.

Specifinių atliekų srautas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Specifinių atliekų sutvarkymas, tonomis							
Atliekų surinkimas didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse, apvažiavimo būdu	284	291	299	307	316	325	334
<i>Didelių gabaritų atliekos</i>	37	38	40	41	42	43	45
<i>Statybinės atliekos</i>	118	121	125	129	133	137	141
<i>Elektros ir elektroninės įrangos atliekos</i>	4	4	4	4	4	4	4
<i>Naudotos padangos</i>	22	22	22	22	22	22	22
<i>Medžio atliekos</i>	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kitos atliekos</i>	103	106	109	112	116	119	123
Kiekis, atskirtas ir apdorotas MBA įrenginiuose	0	950	952	954	955	957	958
Viso atskirai surinkta/ apdorota	284	1241	1251	1261	1271	1282	1292
Šalinimas sąvartyne	2369	1425	1428	1431	1433	1435	1437

Savivaldybės teritorijoje specifinių atliekų tvarkymo organizavime turi būti naudojamos šios priemonės:

Atskiro surinkimo paslaugos plėtimas. Atskiros statybos ir griovimo atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų atliekų (baterijų, akumuliatorių, transporto priemonių pavojingų atliekų, buitinės chemijos atliekų ir kita) surinkimo paslaugos teikimas.

Surinkimas ne mažiau kaip 2 kartus per metus. Pavojingų atliekų, didelių gabaritų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu turi būti vykdomas ne mažiau kaip 2 kartus per metus.

Esamos infrastruktūros geros būklės palaikymas ir plėtra. Pavojingų atliekų priėmimo punkto ir didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės geros būklės palaikymas, eksploatavimas, kad būtų sudarytos palankios sąlygos gyventojams pristatyti specifines atliekas. Specifinių atliekų surinkimas turi būti plėtojamas savivaldybėje diegiant papildančias sistemas. Turi būti plėtojama specifinių atliekų surinkimo konteinerių plėtra garažų bendrijose.

Elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo organizavimas. Iki 2015 gruodžio 31 d. Elektros ir elektroninės įrangos atliekų turi būti surenkama ne mažiau kaip 4 kilogramai vienam gyventojui per metą. Norint pasiekti šį tikslą, savivaldybė privalo sutartyse su gamintojų ir importuotojų asociacija/-omis nustatyti prievolę dėl šio kiekio surinkimo.

Elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo organizavimas nuo 2016 metų. Elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimą ir tolesnį tvarkymą organizuoti taip, kad nuo 2016 metų būtų surenkama ne mažiau kaip 45 proc. (masės procentais) elektros ir elektroninės įrangos, šiam tikslui pasiekti- sutartyse su gamintojų ir importuotojų asociacija/-omis nustatyti prievolę dėl šio kiekio surinkimo.

7.5 EKONOMINIŲ INSTRUMENTŲ TAIKYMAS

Tam, kad Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje būtų įgyvendintos atliekų perdirbimo užduotys, reikalinga taikyti atliekų perdirbimą ir naudojimą skatinančius ekonominius instrumentus:

- Iki 2016 metų įvertinti galimybes taikyti nuolaidas už žaliųjų atliekų kompostavimą, antrinių žaliavų rūšiavimą;
- Iki 2016 metų parengti ir patvirtinti diferencijuoto mokesčio už komunalinių atliekų tvarkymą nuostatus.

7.6 TEISINIŲ DOKUMENTŲ ATNAUJINIMAS

Tobulinant Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos teisinę bazę, savivaldybė turi iki 2016 m. patvirtinti diferencijuotos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą pakeitimus.

7.7 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PASLAUGOS TEIKIMO PLĖTRA

Siekiant gerinti komunalinių atliekų surinkimo kokybę, Pasvalio rajono savivaldybė turi:

- Pavesti komunalinių atliekų surinkimo operatoriui vykdyti mišrių komunalinių atliekų kiekio (normų) tyrimus;
- Vykdyti operatoriaus veiklos priežiūrą;
- Priimti sprendimą dėl mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių ir (ar) kitų surinkimo priemonių identifikavimo sistemos įdiegimo ir paslaugos teikimo vykdant komunalinių atliekų surinkimo elektroninį identifikavimą.

Esant galimybei papildyti esamas sutartis su komunalinių atliekų tvarkytojais, įtraukiant minimalius kokybės reikalavimus nurodytus aplinkos ministerijos dokumentuose.

7.8 VISUOMENĖS INFORMAVIMAS

Atliekų mažinimas (prevencija) yra vienas iš svarbiausių atliekų tvarkymo tikslų. Atliekų prevencijos sėkmingam vykdymui būtina sąlyga, kad visi su atliekų tvarkymu susiję sprendimai būtų priimami, atsižvelgiant į jų poveikį susidarantių atliekų kiekiui. Regioniniu ir savivaldybių

lygmeniu atliekų prevencijai įtakos turi visuomenės švietimas ir informavimas bei principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas.

Vykdamas visuomenės informavimą ir švietimą turi būti vykdomi šie uždaviniai:

- Kiekvienais metais savivaldybės administracija (arba paveda Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centrui) parengia ir paskelbia vietinėje spaudoje bei savivaldybės internetiniame puslapyje ataskaitą apie komunalinių atliekų tvarkymą savivaldybės teritorijoje. Ataskaitoje pateikiami duomenys apie susidariusias, surinktas, panaudotas ir pašalintas komunalines atliekas, aplinkosauginį savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos įvertinimą, savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tikslus ir uždavinius kitiems metams ir tolimesniam laikotarpiui, planuojamas priemonės komunalinių atliekų tvarkymo sistemai plėsti ir tobulinti;
- Kiekvienais metais Pasvalio savivaldybės administracija (arba paveda Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centrui) parengia visuomenės informavimo programą kitiems metams. Šioje programoje numatomos priemonės visuomenei informuoti apie komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius ir teikiamas paslaugas, antrinių žaliavų atskiro surinkimo ir tvarkymo ypatumus, siekiant surinkti geros kokybės antrines žaliavas, apie atliekų pavojingumą ir pavojingų buities atliekų surinkimo galimybes bei kitus komunalinių atliekų tvarkymo aspektus, apie kuriuos būtina informuoti komunalinių atliekų turėtojus, kad būtų efektyviau įgyvendinami šių atliekų tvarkymo reikalavimai.
- Ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimą savivaldybės teritorijoje, pateikiant informaciją apie surinktus kiekius ir surinkimo dinamiką, o taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir/ar vykdyti atskiro antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimo priemones.
- Ne rečiau kaip du kartus per metus turi pateikti išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą visiems gyventojams, o taip pat šią informaciją skelbti Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro, savivaldybių bei atliekų tvarkytojo tinklalapiuose.

Visos visuomenės informavimo priemonės turi būti parenkamos atsižvelgiant į tikslines grupes:

- Ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikai;
- Vietinės bendruomenės;
- Verslininkai;
- Žiniasklaida.

Siekiant tinkamai informuoti šias tikslines grupes, rekomenduojama naudoti įvairias informacines priemones:

- Ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams rengti piešinių, rašinių, idėjų konkursus, akcijas, atliekų tvarkymo projektus, aplinkosauginius įvertinimus / prizus geriausiai rūšiuojančioms ar atliekų vengiančioms mokykloms);
- Vietinėms bendruomenėms organizuoti susitikimus su atliekų tvarkymo įmonių atstovais, skelbimus, taip pat rengti atliekų rūšiavimo ir perdirbimo savaites, platinti lankstinukus;
- Verslininkams rengti seminarus, konferencijas bei diskusijas;
- Žiniasklaidai ruošti informacinius renginius.

Svarbu ne tik šviesti plačiąją visuomenę, bet ir ugdyti specialistus, galinčius teikti informaciją ir mokyti visuomenę atliekų tvarkymo klausimais, todėl aplinkosaugos specialistai turi dalyvauti paskaitose, seminaruose, konferencijose, diskusijose, kvalifikacijos kėlimo kursuose apie komunalinių atliekų keliamas problemas ir tvarkymo metodus.

8 PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKOS UŽ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI VERTINIMAS

Plano įgyvendinimo poveikio vertinimas atliekamas atsižvelgiant tik į tuos investicinius kaštus bei metines sąnaudas, kurios gali paveikti atliekų tvarkymo kainos dydį, Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plane nagrinėjamos investicijos/ sąnaudos, kurios finansuojamos Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro, atliekų tvarkytojų lėšomis.

Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 m. įgyvendinimo priemonių plane numatytas kiekvieno komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objekto prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai. Pagrindiniai Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objektai:

- Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro finansuojami objektai:
 - Panevėžio regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtros projekto įgyvendinimas (investicijos – 38279 tūkst. Lt);
 - Naujos sąvartyno sekcijos statyba (investicijos - 5000 tūkst. Lt);
 - Maisto/ virtuvės atliekų apdorojimo įrenginių statyba ir eksploatacija (investicijos - 4000 tūkst. Lt),
- Atliekų tvarkytojų finansuojami objektai (sąnaudos vėlesniu metu padengiamos įmokomis už komunalinių atliekų tvarkymą):
 - Maisto/ virtuvės atliekų surinkimas (metinės sąnaudos - 50 tūkst. Lt);
 - Identifikavimo sistemos diegimas (investicijos - 305 tūkst. Lt);
 - Tyrimai.

Apskaičiuojant įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą poveikį atsižvelgiama į galimybių studijoje „Panevėžio regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtra, užtikrinant biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo uždavinių įgyvendinimą“ pateiktus finansinius duomenis.

8.1 lentelė. Finansiniai duomenys naudojami įmokos dydžio padidėjimui apskaičiuoti, tūkst. Lt

	Metiniai kaštai
Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra	10243
Panevėžio regioninio sąvartyno naujos sekcijos įrengimas	862
Maisto atliekų apdorojimo sistemos įrengimas ir eksploatavimas	254
Tyrimai	30
Maisto/virtuvės atliekų surinkimas	50
Identifikavimo sistemos įdiegimas	105,65

Vertinant įmokų padidėjimą Pasvalio rajono savivaldybėje atsižvelgiama ir į bendras sąnaudas, kurios patiriamos visame regione. Kadangi Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro įgyvendinamų projektų sąnaudos turi būti padengtos iš „vartų“ mokesčio apskaičiavimuose naudojamos regioninės sistemos sąnaudos bei regioniniai šalinamų atliekų kiekiai.

Vertinant įmokos padidėjimą naudojami skirtingi atliekų kiekių duomenys:

- Atliekų kiekis patenkančias į Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro eksploatuojamą sąvartyną ir apdorojimo įrenginius;
- Atliekų kiekis surenkamas atliekų tvarkytojų.

8.2 lentelė. Įmokos už atliekų tvarkymą išaugimas

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro finansuojama lėšų dalis, tūkst. Lt	0	10243	11105	11105	11105	11359	11359
Į atliekų sąvartyną arba apdorojimo įrenginius pristatytas	78944	76709	76341	75675	74364	71358	69740

atliekų kiekis, t							
„Vartų“ mokesčio išaugimas, Lt/t	0	133,53	145,46	146,74	149,33	159,18	162,88
Atliekų tvarkytojų finansuojama lėšų dalis, tūkst. Lt	136	136	136	106	106	156	156
Atliekų tvarkytojų surenkamas atliekų kiekis, t	5851	5783	5737	5678	5610	5406	5307
Atliekų surinkimo ir transportavimo kainos išaugimas, Lt/t	23.19	23.46	23.65	18.61	18.83	28.79	29.33
Įmokos padidėjimas, Lt/t	23.19	156.99	169.11	165.35	168.16	187.97	192.21

Tarifo (vietinės rinkliavos) dydžio augimą gali padėti sumažinti šie veiksniai:

- Žaliųjų atliekų kompostavimas namų ūkio sąlygomis ir kompostavimo aikštelėse;
- Antrinių žaliavų pirminis rūšiavimas ir pajamų už šias žaliavas augimas;
- Valstybės ir ES paramos teikimas.

Tarifo (vietinės rinkliavos) dydžio augimą gali paskatinti patvirtintos vyriausybės nuostatos dėl mokesčio už sąvartyne šalinamas komunalines atliekas.

9 PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

Plane nurodytų atliekų tvarkymo strateginių tikslų įgyvendinimo būklė vertinama kas du metus. Labai gera – pasiekta 100% planuojamo rezultato; Gera – pasiekta 70–100% planuojamo rezultato; Patenkinama – 50–70% rezultato; Bloga – pasiekta <50% rezultato.

9.1 lentelė. Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano vertinimo kriterijai.

Kriterijus	Matavimo vienetai	Planuojamas rezultatas ²	Rezultatas	Būklė
Perdirbta ir kitaip panaudota komunalinių atliekų	tonomis, visų per metus susidariusių komunalinių atliekų procentais	50%	< įrašyti metų rezultatus>	
Kiek gyventojų (pagal savivaldybes), gaus geros kokybės prieinamą viešąjį komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	procentais	100 %	< įrašyti metų rezultatus>	
Pašalinta biologiškai skaidžių atliekų sąvartyne	tonomis	447	< įrašyti metų rezultatus>	
Kiek paruošta naudoti pakartotinai ir perdirbti tokių komunalinių atliekų medžiagų, kaip popierius, metalas, plastikas, stiklas	tonomis, visų per metus susidariusių komunalinių atliekų medžiagų - popieriaus, metalo, plastikų, stiklo procentais	PK – (60 %) Metalas – (50 %) Plastikas – (23%) Stiklas – (60%)	< įrašyti metų rezultatus>	

²Planuojami rezultatai (tonomis) pateikti remiantis gyventojų ir atliekų susidarymo prognozėmis

Pakeitimai:

1.

Pasvalio rajono savivaldybės taryba, Sprendimas

Nr. [T1-25](#), 2016-02-10, paskelbta TAR 2016-02-11, i. k. 2016-02700

Dėl Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. lapkričio 27 d. sprendimo Nr. T1-207 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2015-2020 m. metų plano patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Pasvalio rajono savivaldybės taryba, Sprendimas

Nr. [T1-110](#), 2020-05-27, paskelbta TAR 2020-05-27, i. k. 2020-11243

Dėl Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. lapkričio 27 d. sprendimo Nr. T1-207 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2015-2020 metų plano patvirtinimo“ pakeitimo